Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NAM THỨ MƯỜI BỐN; SỐ THỨ [illegible]

NGÀY THỨ NĂM 18 MARS 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE

HANOI	Một tháng	Ba tháng	Sáu tháng	Một năm
Người đem đến nhà	0 $ 50	1 $ 60	3 $ 20	6 $ 30
Gửi về tỉnh	0 55	1 75	3 20	6 30
Mua tại Trung-Bắc-Tân-Văn	0 60	1 90	3 30	6 60
Gửi đi các tỉnh	0 60	1 90	3 30	6 60
Nước ngoài	1 00	2 80	5 00	10 00
Các làng và	»	3 00	3 00	5 00
Các công-sở	»	3 00	3 00	5 00
Sáu tháng	3 60	3 50	3 20	3 20
Ba tháng	1 50	1 75	1 60	1 60
Một tháng	0 50	0 60	0 55	0 55

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique: TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Réceptions à raison de 3 Agnes au centimètre de hauteur, sur 0m 065 de large.

Une seule insertion. . . . 0 $ 50 la c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Lại sắp bàu-cử nghị-viên đây

(Tiếp theo)

Nay muốn sự bàu-cử nghị-viên của mình có được cái hiệu quả tốt, thì trước hết những người có quyền bàu-cử phải tự biết thận-trọng cái quyền bàu-cử của mình, phải nghĩ đến cái quyền lợi tương-lai của mình; thực có phần quan-hệ mật-thiết với người đại-biểu cho mình ở nơi nghị-viện, người đại-biểu mình hay thi quyền lợi của mình có nơi bênh vực chắc, người đại biểu mình dở, thi quyền lợi của mình không kẻ giữ gìn cho; mà mình cầm cái phiếu bàu-cử tức là có cái quyền tự-do tuyệt đối về cái phiếu của mình, không thế-lực nào hống-hách được mình, không chè chén nào quyến dụ được mình, không kim-tiền nào lung lạc được mình, mình phải lựa chọn cái người đại-biểu của mình cho thật tinh tường kỹ lưỡng; dù chẳng kiếm đâu được có những người thật đủ tư-cách hoàn-toàn như các ông nghị-viên các nước Âu Mỹ, nhưng cũng phải lựa cho được người có học-vấn, có kiến-thức, có tư-tưởng, có lòng công-nghĩa, có khiếu chính-trị, có am hiểu cái tình hình trong xứ, có động-đạt được cái lợi bệnh trong dân, đáng là một tên hội-viên trong trường học chính trị, mà không đến nỗi quá đốt nát hư hước, là người đứng thay mặt cho hàng vạn con người, mà không đến nỗi quá xấu xa hèn hạ, trước là đứng trên nghị-trình có thể đem điều nên lẽ phải, việc gì nên làm, việc gì nên bỏ, cái gì là công-ích, cái gì là công-hại, mà phát-biểu cho hội đồng bàn bạc, chỉ trần cho chính-phủ xét soi, sau là lấy cái nhiệt-thành vì dân vì nước mà luyện tập chuyên cần, dùi mài gắng-gỏi về cái tư-cách quản trị việc công; có được người như thế thì ta bàu-cử ra làm đại-biểu cho ta mới là xứng đáng.

Còn đến các ông ra ứng cử nghị-viện, các ông cũng là một phần người trong quốc-dân ta, phúc lợi hay là họa-hại của dân ta, chắc các ông cũng có định một phần vào đó; cái kết quả việc bàu cử mà tốt thì dân ta có cái phúc tốt ít nhiều, mà cái kết quả việc bàu cử xấu, thì dân ta cũng có cái họa hại ít nhiều; cái phúc lợi hay là cái họa hại ấy, các ông có tránh đâu cho khỏi; mà cái kết quả tốt hay là xấu chỉ là bàu cử đắc nhân cũng bàu cử phi nhân; ta phải làng-lời xứng đáng mà ra ứng cử nghị-viên, dân ta bàu cử ta thì tức là đắc nhân đấy; nếu ta không phải là người xứng đáng mà cũng cứ húc cho khỏe, chen cho nhanh để cầu lấy được dân ta cũng lắm cũng hớ mà bàu cử ta, thì tức là bàu cử phi nhân đấy; trước khi ra ứng cử, ta nên tự xét mà tự hỏi mình ta: ta có học-vấn gì không? có kiến-thức gì không? có tư-tưởng gì không? lòng công-nghĩa có mặn mà hay là nhạt-nhẽo? khiếu chính-trị có thông suốt hay là tắc lý? tình hình trong xứ ta có am hiểu được tí gì không? lợi bệnh trong dân ta có động đạt được chút nào không? có thế thì ta hãy nên ra, mà không thì ta cứ việc ta ta làm, nghề ta ta giữ, ta nên biết cái ghế nghị-viện là chỗ mưu công ăn trừ công lợi cho nước cho dân, chứ chẳng phải là cái nèo tất đường ngang mua chuộc bu-vinh, nỗi cầu tiểu lợi, nếu ngoài những món chè bằng thạp, rượu hàng thùng, tiền bạc rủng rỉnh hàng trăm hàng nghìn, trống tha hồ đập, tiệc tha-hồ mời không sợ lúc nào cạn túi mà không còn có một cái tư-cách gì khác xứng đáng nữa, thì ta cũng chớ nên cậy trong mình có cái lợi-khí [illegible] dây tay nắm miệng, thỏ lấy cái tên «quan» giả hiệu lừa đeo lốt cọp, có đội lông công.

Những người tự-lượng tài đức không xứng đáng không đua nhau ra mở cuộc thầu, thì cái giá phiếu bàu-cử nghị-viện mới không có cái lối mua đắt mua rẻ bằng đồng tiền phân bạc, đến khi đó dù có cạnh tranh nhau cũng là cạnh tranh nhau bằng tài lẫng đức, không có cái phi chè rượu lôi thôi, tiệc-tùng dặn dịch, không có cái nhục xe mời lại ngỏ, người nói từng nhà; những người có tài đức xứng đáng mới chịu đem mình ra cống hiến với quốc-dân, cái thân bảo phụ xích thủ thanh-bần hoặc có nhân cái cơ-hội thế mà thi-triển được cái chí-nguyện giúp đời giúp nước.

Thiết-tưởng việc bàu cử nghị-viện trong xứ ta bây giờ phi thế thì không làm sao lựa chọn đắc nhân mà hòng có cái kết-quả tốt được. Tính thường người ta ai chẳng ham lợi nhỏ trước mắt, kim tiền, tửu thực bao giờ cũng dễ khiến cho người ta mờ lòng quáng mắt mà quên những mất cả cái lợi lớn lâu dài. Cái việc bàu cử này tất phải người dì bầu không mê mải về tửu thực, kim tiền, người ứng-cử không tranh cạnh bằng tửu thực, kim tiền, thì mới có người khá chịu ra gánh vác việc chung, mà nhân dân ta mới lựa được người đại-biểu cho thật là xứng đáng vậy.

T.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các hiệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho; bổ không có tiền gửi theo giấy mua thì báo quán không trả lời. Mua báo thì tính-sổ tính hoặc mỗi một tháng hay mỗi tí cho mua

Việc Trung-hoa

Ngày 12 Mars

Một việc náo-động ở Bắc-kinh

Ngày 10 mars vừa rồi, tại nhà Bắc-đại ở Bắc-kinh có mở cuộc đại hội phản đối nước Nga, để bài-bác thuyết về cái tình trạng người Trung-hoa làm ngu ở Nga bị ngược đãi, và sống lính cái chính-sách của chính-phủ vô-sản-ản Nga. Hội đương họp, bỗng dân có một bọn công-sản hơn 40 người có ba người Nga đứng đầu kéo vào phá nhà hội, cầm ghế và các đồ vật ném quăng lung tung. Sở cảnh-sát phải nhiều lính đến giẹp mới yên. Người trong hội bị thương nhiều, và đảng công-sản cũng phải mười người bị thương.

Nhạc-duy-Tuấn bị giết

Nhạc-duy-Tuấn đốc-quân Hà-nam về đảng Quốc-dân-quân, sau khi bị quân Ngô-bội-Phu đánh thua bỏ Lạc dương chạy trốn, thì bị người ám-sát trong nơi ẩn nấp.

Ngô-bội-Phu được tin Nhạc bị giết khóc rằng: Nhạc nay dẫu là cừu-địch, nhưng nghĩ đến tình cũ, không khỏi động lòng thương. Ngô có treo giải to tìm thi-thể Nhạc để giao trả cho gia quyến.

(Dịch báo Tàu)

Ngày 15 Mars

Cái nạn đình-công ở Quảng-châu

Nhà thương Quảng-châu, là một nhà thương do một hội truyền giáo [illegible] đứng, trong ba ngày không có điện, nước cùng lương thực, đã phải đóng cửa ngày 12 mars. Bọn làm công ở nhà thương bị cớ ở hội lao động, mà yêu cầu những khoản thái quá. Người đau đã phải cho ra, những người đau nặng phải đem đi nhà thương khác. Dư-luận rất giận về việc ấy, vì những người đau ở đây là người Trung-hoa.

(Indopacifi)

SỐ NGƯỜI PHÁP BỊ HẠI TRONG CUỘC ÂU-CHIẾN MỚI RỒI

Trong cuộc Âu-chiến mới rồi, dân số nước Pháp có 39.650.000 người, mà số người theo việc lợi quân là 8 140.000, và số người tử-trận hai quân là 215.000 người và số người bị hại là 1 363.000.

Số người bị hại ấy tính ra về một phần sáu số binh lính, một phần bảy nhân dân đàn ông, và một phần hai mươi về số đàn-bà nhân dân.

Đem các số ấy mà so-sánh với số người bị hại ở các nước khác, thì thấy ở nước Pháp, trong 28 người dân có một người bị hại; ở nước Đức thì trong 35 người dân có một người bị hại; ở nước Hung Áo thì trong 50 người dân có một người bị hại; ở nước Anh trong 66 người dân có một người bị hại, ở nước Ý trong 79 người dân có một người bị hại; ở nước Nga trong 107 người dân có một người bị hại; ở nước Hoa-kỳ thì trong 2.000 người dân có một người bị hại.

Lại đem số người Pháp bị hại, mà tính ra từng nghề, thì thấy như sau này:

Nghề nông-phụ, có 5.608.971 người đàn ông, thì 699.210 người bị hại hoặc bị thương tật. Nghề buôn bán có 1.327.136 người đàn ông, thì 159.977 người bị hại hay bị thương tật. Nghề thợ phẩm có 400.375 người đàn ông, thì 95.780 người bị hại hoặc bị thương tật. Các kỹ-nghệ có 2.830.658 người đàn ông, thì 274.564 người bị hại hoặc bị thương tật. Các sở công tác có 945.686 người đàn ông, phải 168.747 người bị hại hoặc tàn tật. Nghề vận tải có 665.020 người đàn ông, phải 60 972 người bị hại hoặc bị tàn tật. Các nghề tự do có 735.320 người đàn ông, phải 40.423 người bị hại hoặc bị tàn tật. Trong các viên chức công sở có 482.825 người đàn ông, thì 21.426 người bị hại hoặc bị tàn tật, các nhà trạch chè, võ nghệ nghiệp có 291.66[illegible] người đàn ông thì 9.491 người bị hại hoặc bị tàn tật. Các nhà tu hành có 63.545 người đàn ông, thì 2.712 người bị hại hoặc bị tàn tật. Sau nữa là con trẻ học-sinh các trường gần-phạm, cũng là những người kể là về nghề nghiệp có 5.957.193 người, thời số người bị hại hoặc bị tàn tật lối 80 190.

Số người Pháp bị hại nhiều như thế, nên đến nay đã khôi phục được hai tỉnh Alsace Lorraine rồi, mà dân số cũng không được bằng trước buổi chiến-tranh. Thực thế, dân số nước Pháp trong năm 1914 có 39.600.000, mà nay cộng cả nhân dân hai tỉnh Alsace-Lorraine mà được 39 269.000.

CÁI THỂ LỆ BẦU CỬ NGHỊ VIÊN Ở NƯỚC PHÁP

Hiện nay dư-luận nước Pháp rất náo động về việc sửa đổi cái thể-lệ bầu cử nghị-viện.

Cứ theo như cái thể lệ về cuộc bầu-cử tháng novembre 1919, và tháng mai 1924, thì mỗi khi một cái sở người ứng cử và hàng [illegible] nhiều người trong sở ấy đều được trúng cử cả.

Nếu trong các sở ứng cử ấy không có sở nào được quá nửa số vé, thì đem số vé ấy hầu chia với số nghị-viện phải bầu, xem được bao nhiêu, gọi là số quotient, đoạn lấy số vé đã đứng của những người trong một sở, mà chia với số quotient được bao nhiêu lần, thì sở ấy được lấy nhiều vị trúng cử. Tính như thế còn bao nhiêu chân chưa có người trúng cử thì cho về sở được nhiều vé hơn cả, cứ cách lại cho thắng số ấy, người ta gọi là *prime à la majorité*

Vì cái thể lệ bầu cử mới ấy, nên những nhà ứng cử kết thành từng đảng đảng cùng số với nhau, như đảng cấp tiến, và đảng xã-hội dựng lên tả đảng liên hiệp đoàn, chiếm được tháng số trong cuộc bầu cử ngày tháng mai 1924 mới rồi. Ấy cũng vì cái tình trạng ấy, nên nghị-viện có nhiều ông muốn quay lại cái lối bầu cử về từng hạt. (Scrutin d'arrondissement).

GÓP TIỀN NUÔI KẺ CƯỚP

Cái nạn cướp bóc ở Hoa-kỳ, một ngày một dữ, sở cảnh-sát hết sức phòng giữ cũng không sao trừ được. Mới đây mấy người ở New-York có đề xướng lên cái cách góp tiền nuôi quân kẻ cướp, cho chúng được phong lưu, thì không đi ăn cướp nữa. Những người đề-xướng lên việc ấy, có đặt một hội-đồng coi việc cấp dần hiện riêng cho những người có quyền tiền vào một quỹ riêng, để giúp đỡ cho bọn kẻ cướp được phong lưu, không phải làm nghề cướp bóc nữa. Nghe đâu bọn kẻ cướp có nửa với những người đề xướng lên việc ấy rằng, chúng xin kiêng những người có đeo dấu hiệu riêng có không cướp bóc. Dấu hiệu ấy có thứ bằng vàng có thứ bằng bạc, có thứ bằng nhựa. Những người quyên được nhiều tiền mới được dấu hiệu bằng vàng. Bữa hội nghị hôm ấy có một tên tướng cướp có tiếng là Kaiz le Rouge tức khi bị giam được tha, vẫn gặp cho các hội-đồng việc bảo trợ những tội nhân đã biết cải quá, sẵng có dấu diếu thuyết. Người ta nhận rằng số người quyên tiền ở New-York được tới 100.000 người.

MỘT NGƯỜI NHẢY ĐẦU LUỘN 126 GIỜ

Tháng trước đây ở Paris một người tên là M. Nicolas nhảy đầu luôn năm ngày, cộng cả thảy là 126 giờ, 3/4.

Người ấy rất to lớn khỏe mạnh, lúc thường cân được 101 kilos, đến lúc nhảy 5 đêm cuộc này chỉ còn có 75 kilos. Trong năm ngày ấy, M. Nicolas ăn trứng, tuýt tư vị, và chỉ uống nước lã. Mỗi giờ chỉ nghỉ có năm phút để ăn uống rửa ráy, và bóp nắn chân tay.

Trong bọn đàn-bà thay đổi nhau nhảy đầu với M. Nicolas, chỉ có vợ ông là nhảy luôn được 25 giờ là lâu hơn cả.

Cuộc công-thải Đông-pháp

Mở số lần thứ mười sáu

Ngày 1er Mars 1926

Như các lần trước, muốn cho các số được trúng giải 100 đồng trong kỳ rút số này lại mua vận rồi khỏi còn sót có số làm lẫn, thì từ số báo ngày 16 mars trở đi, bản báo trích trong Quan-báo Đông-pháp mà đăng nguyên lại cả các số trong kỳ số số ngày 1er mars vừa rồi như sau này:

Các số được trúng 100 đồng

(Tiếp theo)

92.768	100.957	109.304	116.206
92.812	101.040	109.509	116.244
93.093	101.139	109.527	116.245
93.097	101.147	109.541	116.299
93.308	101.236	109.657	116.342
93.423	101.438	10 .729	116.414
93.430	101.633	109.775	116.472
93.[illegible]	102.[illegible]	109.[illegible]	116.[illegible]
93.894	102.440	109.984	116.706
93.943	102.444	110.181	116.714
94.241	102.452	110.210	116.776
94.262	102.670	110.342	116.829
94.267	102.673	110.507	116.879
94.284	102.836	110.530	116.886
94.317	102.885	110.543	116.918
94.344	102.892	110.738	117.171
94.382	102.915	110.799	117.295
94 648	103 074	110.801	117.597
94.654	103.082	110.831	117.666
94.825	103.196	110.857	117.691
94.964	103 302	110.874	117.734
95.006	103.313	110.890	117.768
95.313	103.335	111.088	117.904
95.410	103.346	111.112	118.082
95.422	103.526	111.170	118 133
95.646	103.587	111.232	118.193
95.749	103.593	111.240	118.400
95.824	103.762	111.278	118.440
95.863	103.829	111.301	118.499
95.866	103.855	111.320	118.911
95.891	103.963	111.393	118.954
96.029	104.050	111.413	119.027
96.033	101.094	111.516	119.099
96.078	104.131	111.556	119.233
96.311	104.173	111.660	119.356
96 436	104 216	111.685	119.386
96.523	104.322	111.893	119.389
96.536	104.371	112.197	119.420
96.641	104 378	112.275	119.486
96.735	104 433	112.284	119.507
96.749	104.756	112.318	119.580
96.826	104 939	112.435	119.600
97.063	105.408	112.670	119.683
97.108	105.623	112.917	119.721
97.169	105.658	112.951	119.747
97.258	105.662	112.988	119.795
97.297	105.729	113.481	119.841
97.340	105.779	113.629	119.853
97.357	105.961	113.638	119.927
97.473	106.021	113.575	120.018
97.497	106 104	113.595	120.037
97.566	106.393	113.678	120.038
97.703	106.468	113.721	120.284
97.932	106.477	113.724	120.758
97.960	106.801	113.831	120.810
98.304	106.980	113.858	120.963
98.305	107.087	113.931	121.319
98.370	107.076	114.000	121.402
98.453	107.212	114.087	121.931
98.476	107.315	114.121	122.276
98.750	107.373	114.209	122.409
98.832	107.403	114.272	122.483
98.939	107.502	114.280	122.514
99.057	107.544	114.573	122.748
99.100	108.026	114.652	122.770
99.241	108.029	115.033	122.779
99.525	108.106	115.144	122.781
99.850	108.210	115.155	122.815
99.885	108.273	115.168	122.811
99.921	108.288	115.222	122.873
99.939	108.412	115.276	122.906
100.113	108.500	115.283	123.006
100.284	108.519	115.303	123.013
100.324	108.549	115.682	123.072
100.447	108.550	115.694	123.175
100.511	108.646	115.743	123.211
100.859	108.843	115.804	123.258
100.702	108.950	115.814	123.512
100.901	109.302	116.068	123.529

Những phiếu quốc-trái có số ở trên này thì được lĩnh tiền tại các sở Khobạc trong cõi Đông-pháp bắt đầu từ ngày 15 tháng tư tây.

Khi lĩnh chỉ phải trả tiền thuế nhà nước đã định mà thôi.

Các người có những phiếu ấy phải đem nộp phiếu tại Kho-bạc từ bây giờ để tiện việc kiểm soát. Khi nộp sẽ có giấy biên nhận.

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Có một người không làm việc với nhà-nước, ở làng đã lâu trong nhà, đã được hai đứa con, một đứa lên tám tuổi và một đứa mới được sáu tháng, hai đứa ấy không vào sổ khai sinh.

Nhờ ông làm ơn cho tôi biết bây giờ người ấy phải làm thế nào để cho hợp lệ, mà có giấy khai-sinh cho hai đứa con ấy.

LỜI ĐÁP. — Theo như điều 17 trong bộ Dân-luật Bắc-kỳ thì đứa trẻ nào đẻ ra, *hạn trong một tháng* người cha, người mẹ, hay là người nào chứng kiến việc đẻ, hoặc người ở cùng một nhà hay là nhà láng giềng phải đến khai với người thân-hạ.

Tám năm về trước luật này chưa có thì đứa trẻ lên 8 tuổi không phải khai sinh, vậy muốn lấy giấy khai-sinh cho nó, người cha hay là người đứng khai, chỉ việc xin một cái giấy chứng chỉ thay cho cái giấy khai-sinh (acte de notoriété tenant lieu d'acte de naissance) mượn ba người làm chứng và lý trưởng áp triện rồi lấy chữ quan Sứ nhận thực là đủ.

Còn đứa trẻ sau tháng thì cái hạn khai-sinh sẵn nó, theo như điều luật nói trên kia đã quá rồi. Vậy nay phải theo như điều 38 trong luật ấy như sau này:

«Khi nào việc sinh, việc giá thú, hộ không được biên vào sổ sớm, mà phải trình quan hành-chính trong hạt về sự quên những ấy. Quan hành-chính tức khắc sẽ điều tra việc sinh thì có thực hay không, hay là việc giá-thú có làm đúng pháp-độ và có theo như thực lệ không. Ông quan điều tra việc ấy sẽ làm tờ trình quan tòa án tỉnh và đính cả những giấy về việc đã điều-tra, rồi tòa án sẽ xét định xem sổ nên cho người thân-hạ được vào sổ hay không. Tòa án tỉnh, sau khi cho điều-tra, cũng có thể định án tự ra lệnh bỏ cho phép biên vào sổ những việc sinh-thì giá thú nào không kịp với người thân-hạ. Cái án ấy sẽ biên vào sổ trong năm và lại biên cả vào cổ lưu không quyền sổ năm và ngày tháng nào có việc sinh tử giá-thú ấy.»

Như vậy thì bây giờ người ấy phải trình người thân-hạ trong làng và đợi tòa án tỉnh thẩm-phán rồi mới có thể lấy giấy khai-sinh được. Pb. b.t.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 22 độ
15 giờ 23 độ

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất, một tạ	—	11 $ 20
— nhì, —	—	10 50
— ba, —	—	9 50
Thóc hạng nhất, —	—	6 40
Ba ngô —	—	6 40

Giá bạc. Kể từ ngày 17 Mars 1926, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 48 f. 90.

Thị giá quốc trái.

Ngày 16 Mars 1926

3 %.	hoàn dân	63 f. 50
3 1/2 %.	hoàn dân	»
4 %.	vĩnh viễn 1917	46 f. 85
4 %.	» 1918	46 f. 67
5 %.	» 1920	65 f. 00
5 %.	hoàn dân 1920	74 f. 95
4 %.	1925	91 f. 00
3 %.	vĩnh viễn	48 f. 05
5 %.	1915-1916	56 f. 97

Tin tàu. — Tàu *Azay-le Rideau* mang thư sang Pháp; trừ những vật có khai giá không kể, đến ngày 20 mars hồi 14 giờ ở Haiphong 15 sẽ chạy đi Saigon ghé vào Tourane.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa 6 giờ 20 sáng 20 mars.

Ngày 19 mars tại nhà Bưu điện chính ở Hanoi sẽ mở một guichet phụ từ 20 đến 21 giờ.

Tàu *Songbo* đến ngày 18 mars hồi 7 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Hongkong.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe-lửa 20 giờ 7 phút tối hôm 17 mars.

Tàu «*Hanoi*» chạy Honkong đến ngày 19 mars hồi 10 giờ sáng ở Haiphong sẽ khởi hành, qua Hoihow và Fort Bayard.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa 20 giờ 7 phút tối 18 mars.

Thi lấy học bổng sang Pháp. — Phàm những học-sinh muốn xin học bổng thì phải có giấy chứng thực mình là người xứ bảo-hộ hay xứ thuộc-địa của Pháp và ít ra cũng phải đủ 16 tuổi.

Các giấy xin học bổng sang Pháp phải gửi đến phủ Thống sứ trước ngày 31 mars 1926.

Người linh nguyện phải:

a) Đính vào đơn xin một tờ giấy của cha mẹ hay người đỡ đầu cho phép xin học bổng để Nhà-nước không chịu trách nhiệm gì cả.

b) Trình một tờ chứng thực rằng cha mẹ hay người đỡ đầu có chịu thuế chính ngạch ở trong xứ mình.

c) Cam đoan rằng hết học bổng ấy thì phải trở về thuộc-địa, bằng không thì cha mẹ hoặc người đỡ đầu hoặc chính mình phải hoàn lại Nhà-nước cả phần hoặc một phần những tiền học phí Nhà-nước đã chịu cho mình.

d) Cam đoan rằng số học-bổng phải bãi đi theo như điều 23 nghị-định ngày 1er décembre 1924 thì cũng phải hoàn lại như lệ đã nói trên kia.

e) Được giấy tư riêng cho sang Pháp học tại một trường nào giấy ấy phải đính theo một tờ trình có biên số các lệ của ông đốc trường mình đã học sau cùng hay là trường mình đang học.

f) Có giấy của Hội-đồng thầy thuốc trong xứ nhận thực rằng mình không mắc bệnh tật gì có thể làm trở ngại cho việc sang Pháp và nhất là ở trong miền nào mà Hội đồng chỉ ra. ... bằng và một quyển sổ của học đường (livret scolaire).

h) Đính một tờ giấy của quan hành chính nhận thực rằng mình là con nhà nghèo hoặc là không có cách nào cấp cho con ăn học ở Pháp được. Giấy nhận thực ấy phải kể rõ cả gia sản nữa.

Các giấy kể trên ấy, nếu là những giấy riêng của mình thì phải do quan cai trường hay là quan trong hạt coi việc giữ sổ sinh tử giá thú nhận thực, nếu là những giấy má thuộc về học trò các trường bực đệ nhất, đệ nhị cấp thì phải do quan chánh đốc học trong xứ nhận thực, nếu thuộc về học trò các trường Cao-đẳng hay trường Trung-học thì phải do quan Học-chính tổng trưởng nhận thực.

Nếu học-sinh còn là vị thành đinh thì các giấy cam đoan phải do người cha hay người đỡ đầu thuận nhận mới được.

Các học bổng ấy chỉ cấp cho những người theo học tại những trường-đại học và những trường nào mà ở bên này chưa được tương tự như ở bên Pháp thôi, như là các đại-học đường của Nhà nước và các trường chuyên-môn sau này: Trường Công-chính, Kiến-trúc và Kỹ-nghệ (Ecole des Travaux Publics, du Bâtiment et de l'Industrie) các trường Kỹ-thuật (écoles des Arts et métiers), trường dạy mỏ ở Alais (Ecole des maîtres mineurs d'Alais), trường Điện-học (Institut électrotechnique) và trường dạy làm giấy (école française de Papeterie de Grenoble), trường thuộc da (école française de Tannerie de Lyon) trường Hóa-học ở Bordeaux (école de Chimie de Bordeaux) trường Cao-đẳng Hàng-hải (école supérieure de navigation maritime), các trường học dệt (école de tissage).

Hai đạo nghị định về việc thi bằng Cao-đẳng tiểu học Pháp Việt và bằng Tú-tài bản-xứ. — Trong số báo ngày hôm qua bản quán đã dịch đăng hai đoạn bổ chính về hai đạo nghị-định ngày 16 janvier về việc thi bằng Cao-đẳng tiểu học Pháp Việt (Diplôme d'études primaires supérieures franco indigènes) và bằng tú tài bản xứ (Baccalauréat de l'Enseignement secondaire franco-indigène); nhưng ở dưới hai đoạn dịch ấy, bản báo lại nói thêm rằng đạo nghị định thứ nhất là nói về bằng tú tài và đạo nghị-định thứ hai nói về bằng cao-đẳng tiểu học. Như thế là nói ngược. Vậy nay cải chính lại như sau này:

Đạo nghị-định thứ nhất là nói về bằng diplôme d'études primaires supérieures franco indigènes, và đạo thứ hai nói về bằng Baccalauréat de l'Enseignement secondaire franco indigène.

Muốn bán một cái xe ô-tô hiệu Mathis, 10 mã-lực, lối torpédo, bốn chỗ ngồi, mới đi ít, còn mới nguyên, đằng trước đằng sau đều có móc để cho khỏi sóc. Nhiều đồ phụ-tùng. Bán một nghìn đồng. Hỏi tại số nhà 59, phố Maréchal Joffre, Hanoi. 5592

Tại hiệu BÀO CHẾ MONTÈS có bán:
...CHLORATE DE POTASSE dùng làm pháo.
L'ALUN de CHROME dùng để ... da.
ACIDE FLUORHYDRIQUE dùng để đúc thủy tinh.
CARBONATE D'AMMONIAQUE et VANILLINE dùng cho các hàng bánh và kẹo. 5201

PHÒNG-THĂM-BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thụ đệ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai-cập) Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 4 — đến 17 —
KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: Giá 1$00
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32
GIÂY NÓI SỐ 236

Tòa án trừng trị — Việc bán tem Hồng thập tự. — Về việc Delmasso can việc bán tem Hồng-thập tự tăng giá lên để lừa những người mua là việc đã đăng từ hàng hôm thứ ba trước thì nay Tòa án Trừng-trị tuyên án phạt 2 tháng tù án treo và 500 quan không án treo.

Hội Hồng-thập-tự. — Ban trị sự hội Hồng-thập-tự tại Trung-Bắc kỳ có lời kính cáo cùng liệt-quí khách biết rằng đến ngày thứ bảy 20 mars 1926 hồi chín giờ tối phường xiếc Long-tiên sẽ khai diễn một buổi đặc-biệt để cúng vào hội Hồng-thập-tự.

Phường xiếc Long-tiên, lập tại đường Thành (số đất chợ hàng Da cũ) là một phường xiếc người Việt-Nam ta có nhiều trò rất hay rất lạ theo lối xiếc của người Âu-tây vui tai, thích mắt cho cả người lớn lẫn trẻ con, thật là một cuộc tiêu khiển hiếm có.

Vé vào xem hiện đã bán từ hôm nay tại rạp xiếc,

Có các hạng: 2$ - 1$50 - 1$ - 0$40.

Hội Hồng-thập-tự lại cáo

Tại phủ Thống-sứ. — Quan cai-trị Belsatto là thư-ký riêng của quan Thống-sứ, mà trong báo trước đã đăng tin được bổ đi phó công-sứ Hải-dương, thì đến thứ hai tới nơi này sẽ đi cùng chức.

80 khẩu súng lục. — Chuyến tàu ở Marseille khởi hành sang Bắc-kỳ ngày 5 février trước, sở cảnh sát có khám thấy 80 khẩu súng lục và 6 000 viên đạn lậu thuế, định đem sang bán ở bên này, vậy người cai kho với mấy người lính thủy đã bị bắt.

MỘT DỊP TỐT
Muốn bán một cái xe ô-tô «Fiat» 12-15 mã lực, 7 chỗ ngồi, mới dùng có sáu tháng các đồ dùng đủ cả.
Hỏi tại ông luật-sư Mandrette
71, phố Gambetta, Hanoi
5.588

CÁC QUÝ KHÁCH !!!
Trong tuần lễ này:
Từ thứ tư 10 đến thứ ba 16 mars 1926
nên đến rạp
CINÉMA PALACE
Xem phim ảnh:
MONSIEUR BEAUCAIRE
đóng trò rất khéo — Mà đã được hân hạnh, các quý-khách ngợi khen trong những tích chuyện:
LE CHEIK và LES ARÈNES SANGLANTES
chiếu vừa rồi ở tại bản rạp
«Ta chẳng cần phải đến những người, mà có quyền cao, chức trọng, danh giá, tính đẹp, mới là người mà ta đáng yêu mến».
«Người tư ầm thường, đức hạnh, thực thà, mà có lòng yêu ta, thì cũng là thứ người mà ta đáng yêu mến lắm».
Ấy là những câu chuyện của một vị công chúa nói với một quan quận công, muốn gá nghĩa trăm năm.
MONSIEUR BEAUCAIRE là một tích chuyện rất hay — đào kép đông — Mũ-măng y-phục rất đẹp — Bài trí rất công-phu.
3.008

Quan Đốc-tơ Bi-cờ-man
Y-khoa tiến-sĩ
Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.
Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gió, số nhà 33, Hanoi, ống nói 314.
Quan Đốc-tơ có cả nhà cho người để, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi. 3021

Tòa án đại-hình. — Hôm nay tòa án đại-hình xử việc sau này:

M. Tosco làm thầu khoán lục lộ kỳ đầu năm 1915 đến Lăng đá (Tuyên-quang) để trông nom phu làm đường.

Gần nhà M. Tosco, có nhiều nhà lá để cho đầy tớ và thợ thuyền ở mà thợ thuyền thì phần nhiều mộ ở hạt Hưng-yên lên. Nhân dịp M. Tosco vắng nhà từ hôm 21 tháng 3, đến hôm 2 tháng 4 năm 1924 có mấy người thợ làm ở xưởng ban đêm phá cửa vào nhà cạy tủ sắt ăn trộm mất 1.045 đồng với 1 cái đồng hồ quả quít bằng kền treo ở tường.

Cách 2 tháng sau lý trưởng làng An-xá tỉnh Hưng-yên thấy cách cư chỉ Lý-v-Cai, Ng-v-Hio, Hoàng-v-Quân, Ng-v-Tròn, Đỗ-v-Nhi cu ly và Ng-v-Học cai cu ly lấy làm nghi, vì rằng khi mới đi làm thời đói rách mà khi trở về xem bộ ra giàu có, ăn mặc rất bảnh bao và có nhiều tiền tiêu, lại đi tìm ruộng để tậu nữa, nên có báo cho M. Tosco để ý vào bọn ấy. Nhờ có lý trưởng báo như thế nên M. Tosco mới biết rằng bọn cu ly ấy ăn trộm xong rồi thì việc này việc ... thôi không làm nữa.

Khi việc đã lộ ra thì Hoàng-v-Quân, Đỗ-v-Nhi với tên Đào là tên trước đã can án trốn biệt chỉ bắt được Ng-v-Học, Lý-v-Cai, Ng-v-Hio và Nguyễn-văn-Tròn mà thôi.

Xét hỏi thì Lý-v-Cai, Ng-v-Tròn đã thú nhận còn Ng-v-Hio và Ng-văn-Tròn thì cứ chối quanh. Theo như lời khai cung của chúng thì Nguyễn-văn-Học là thủ phạm biết M. Tosco có nhiều tiền để trong tủ mới bàn nhau với bọn cu ly ăn trộm. Đêm hôm ấy chúng định đào ngạch nhưng vì tường xây bê-tông sâu lắm không đào được. Sau Đỗ-v-Nhi phá cửa vào với Hoàng-văn-Quân, Ng-văn-Hio, Ng-văn-Tròn và Lý-văn-Cai, rồi lấy miếng sắt cạy cửa tủ sắt ăn trộm tiền. Khi lấy được rồi, Ng-văn-Học nhận lấy đem chia trong bọn.

Những tên can phạm trước chưa can án bao giờ.

Tòa xét xong, tuyên án phạt Lý-văn-Cai, Ng-văn-Tròn mỗi tên 5 năm tù, Ng-văn-Học 6 năm tội đồ, và Ng-văn-Hio 5 năm tội đồ.

* * *

Ngày mai tòa án Đại-hình xử đến việc Đinh-Tong và Đinh May lệ người chủ đồn điền ở Làng-ra thuộc tỉnh Quảng-ngãi (Trung-kỳ).

Hội học Nhân-báo. — Ngày chủ-nhật 21 mars này, hội học Nhân-báo sẽ họp đại hội đồng thường-niên tại hội-xá, đường số 77 phố hàng Kèn.

CÁC RẠP CHỚP BÓNG
Kính cáo các ông chủ rạp chớp bóng và các nhà chiếu ảnh động các nơi, biết rằng, ở nhà chớp bóng «Cinéma Tonkinois» 13, phố hàng Quạt, Hà-nội, có bán và có cho thuê chương trình rất đẹp, rất hay giá rất phải chăng
Muốn hỏi thêm điều gì xin viết thư đến.
3080

Hội Nghĩa báo — Hội Nghĩa báo của các viên-chức tòa sứ Bắc-kỳ đã họp đại hội-đồng thường-niên hôm chủ-nhật 14 mars 1926 tại hội-quán hội Trí tri, phố hàng Quạt Hanoi.

Ban trị-sự mới về năm 1926-1927 là những ông này:

MM. Đỗ-đình-Đắc, chánh hội-trưởng; Lê-dương-Thức, Vũ Tảo phó hội-trưởng; Nguyễn-Tiến, Trần đình-Dương, thư-ký; Đinh-văn-Na chánh thủ-quỹ; Đặng-văn-Khôi, phó thủ-quỹ; Hàn-phẩm-Hồ, Trương-đình-Hoan, giám-sát; Ng-văn Oanh, Vũ văn Hàm, Ng văn-Bách, Trần-gia-Mưu, Đỗ-xuân-Lộc, Đào đình-Tê, cố-vấn hội-viên.

Vì đâu mà sinh ra lắm nạn ô tô? — Cứ kể từ tháng giêng ta đến giờ, đã biết bao nhiêu người bị nạn vì ô tô nào kẻ gãy chân, nào người què tay, kẻ sai hàm, người thủng óc, mà ai đã bị nạn may mà không chết, thì cũng vội vàng tìm đường lảng tránh cho xa, vì rằng tiền bồi thường chẳng thấy đâu, chỉ những xách đi tòa nọ sở kia mà chung qui phần nhiều vẫn lỗ về mình cả. Cứ như ý kiến phần nhiều người bị nạn thuật lại, thì những cái nạn đó phần nhiều bởi cái cách hiếu thắng ngông cuồng, của các chauffeur mà gây nên, nào khi thì chạy thi với xe hỏa, khi thì ganh sức đuổi nhau chẳng có kỷ luật gì ở nơi đường xa đông hằng. Ngay như chuyện ô tô chở hành khách ở Phủng đi Hanoi mới rồi, một người chauffeur thấy cái xe máy đi trước mình, thì cơn thịnh nộ ở đâu nổi lên cứ cắm đầu cắm cổ mở máy đuổi cho kịp mà đâm một cái mới nghe, dù hành khách kêu rũ g mặc kệ. Ô tô đã đông trên mui lại rặng trĩu về hàng, ô tô cứ việc cho nghênh ngang trao ngửa, vừa gần đến ga Văn-điển, đâm được cái xe đạp ngã, thì ô tô cũng lao xuống ruộng, thế là kẻ khóc người kêu, ầm ỹ như di, chẳng khác chi chim vỡ tổ.

Một buổi xiếc giúp chùa Châu-long. — Ngày thứ sáu 19 mars, tức là ngày mồng 6 tháng hai ta, rạp xiếc Long-tiên diễn một buổi giúp chùa Châu-long ở Hanoi.

Nạn xe cộ. — Hôm 16 vào hồi 1 giờ rưỡi, M. Achinoff làm surveillant ở vườn ươm cây của thành-phố đi xe đến đường bờ hồ thì đâm phải cái xe ... ở sở Bưu-điện may không can chi.

HIỆU BÀO-CHẾ:
CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
Có bán đủ cả các thứ thuốc
NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY
3002

HAI NHÀ CHO THUÊ MỘT TỪ 1er AVRIL 1926 TRỞ ĐI.
1° Số 66 bis và 68 phố hàng Trống, hiện dùng làm nhà Khách-sạn tây, vườn rộng, cửa ra hai phố, hết chương 31 Mars 1926;
2° Số 7 đường lên Bưởi, xế cửa tràng Bảo-hộ, vườn rộng, trông ra Hồ-Tây.
Trong hai cái nhà ấy, sẽ cho thuê một còn một cái để ở.
Hỏi tại bản-quán

Mấy việc trộm cắp bội tín. — Đặng minh-Tộ tức Ngo 17 tuổi làm đầy tớ bị kiện là ăn cắp 10$ của M. Nguyễn-sĩ Khương ở phố hàng Bát số 96, Ng-thị-Tư 44 tuổi buôn gạo, phạm tội bội tín 29 đồng bạc của hiệu Hommel; Cao-văn-Vinh 24 tuổi vô nghề nghiệp, quán ở Hoàng-thạch (Sơn-tây) bị kiện là bội tín một cái xe đạp của hiệu Ng-Hưu ở hàng Lọng, Nguyễn-văn-Diên 17 tuổi vô gia cư ở Hanoi, ăn cắp thuốc của Mme Ng-thị-Hiên ở hàng Gai số 28; Vũ-văn-Lưu 43 tuổi là cu-li và Vũ-văn-Gia 31 tuổi cũng là cu-li ăn cắp đồ vật của hiệu Gô-đa đều phải bắt giam để xét hỏi.

Nguyễn-thị Quy, buôn bán ở số 25 phố hàng Lọng thuê Hoàng-v-Đồng đầy tớ ăn cắp hai đôi xuyến đáng giá 45$80 thì tên Đồng đã bị bắt để tra xét.

VIỆC BẮC-KỲ

HẢI PHONG

Quan Toàn-quyền xuống thăm Hải cảng. — Như trong chương trình đã đăng ở số báo hôm qua, ngày hôm qua 16 mars, quan Toàn quyền ở Hanoi đi xe ô-tô xuống Hải-cảng ta, đúng 9 giờ rưỡi sáng thì tới tòa Đốc-lý, ở đấy có quan Đốc-lý Krautheimer và thân hào thành phố, đứng đón ngài từ trước. Các ngài chuyện vãn rồi lại lên xe ô-tô sang thăm sở si-măng vào hồi 9 giờ 45, đoạn đến 11 giờ thì các ngài vòng qua cầu xe hỏa về xem xưởng máy Constructions Mécaniques và đến 11 giờ 15 xuống xem sở máy-sợi.

Buổi chiều, đúng 14 giờ rưỡi, các ngài xuống xem Quan-khẩu; 15 giờ đi sang nhà máy đóng tàu Ateliers de Constructions Maritimes: 15 giờ rưỡi xuống thăm nhà máy Hóa-học; 16 giờ nhà đúc kính (Verrerie) và 16 giờ rưỡi trở về phòng Thương-mại.

Tòa Đốc-lý và những nơi quan Toàn quyền đi qua, đều treo cờ thường, chứ không trần thiết lộng lẫy gì cả. Mà dĩ chí cuộc hành trình của ngài cũng không thông cáo lâu ngày trước nên nhân dân đều không rõ để đi đón rước đông đúc như mọi quan Toàn-quyền trước. Xem thế đủ rõ cái thái-độ của một nhà xã hội đảng có vẻ khác thường, không hề ... phát mấy may nào là «quan đường» vậy.

Nạn xe đạp. — Vào hồi sáu giờ chiều thứ hai 15 mars một người tùy phái ở tòa Đốc-lý tên là Vũ-thăng-Tíu và một người nấu bếp Mai-hữu-Tùng ở số nhà 1 phố Négrier cùng đi xe đạp đến phố Paul Bert để ra phố Négrier thì va phải nhau rồi, mạnh xe của người tùy-phái tòa Đốc-lý oằn lẫn bánh đằng sau. Không việc gì đến người.

Ống nhôm của ai? — Nguyễn-văn-Đông làm nghề kéo xe cho hiệu T. H. A. số 1847 đem lại sở Cẩm nộp một cái ống nhôm của ai đi xe sẩy lần bỏ quên ở chỗ mui xe.

Việc bắt chó. — Ngày hôm qua lính cảnh-sát bắt được một con chó Nhật-bản chạy ngoài đường, thì đã đem về nhà nhốt súc vật.

Giấy bạc giả. — Sở Cẩm vừa làm biên bản về việc bắt được người đem lưu hành lá giấy bạc giả năm đồng.

Số 59

Nam-Tống Phi-Long

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Ngay đêm hôm ấy, vào hồi canh hai, đêm lấy năm trăm quân giao cho *Lâm loan* đem đến vây nhà *Sử-hoành triệu*. Cửa trước cửa sau, đuốc rọng sáng như ban ngày, tiếng quân reo rầm-rĩ.

Người nhà *Sử hoành triệu* trông thấy, trèo lên ngọn tường đứng trông thì thấy một ngoài sáng rực, *Lâm-loan* đang phá cửa mà vào.

Lâm loan vừa đi lại vừa quát to lên rằng:

— *Sử hoành triệu* phạm tội rất nặng, ta vâng thánh-chỉ, bắt phải toàn gia tẩm-thủ.

Các nha-lại trong phủ bỏ chạy tán-loạn. *Sử hoành triệu* ở trong đi ra, gặp một người hầu-thân là *Lý sùng-cử*.

Lý sùng-cử khóc mà bảo rằng:

— Xin chủ-nhân mau mau chạy trốn, quân sĩ mặt ngoài đã kéo vào tới nơi rồi!

Sử-hoành triệu nói:

— Chỉ ta đã thành, dẫu chết cũng không hối hận, con nên chạy trốn, chớ có theo ta.

Lý sùng cử vội-vàng trèo tường bỏ trốn. *Sử hoành-triệu* lại quay mình trở vào, bị *Lâm loan* chém cho một nhát đao, ngã lăn xuống đấy. Quân sĩ sục tìm trong phủ, bất cứ già trẻ lớn bé, đều giết chết cả.

Đáng thương-xót thay *Sử hoành-triệu* là một người hầy-tôi trung nghĩa mà đến nỗi toàn-gia bị hại. *Lâm loan* đã giết hết người nhà, lại vét-vét tiền của cho đầy túi hầm, rồi mới trở về báo với *Tô phùng cát*.

Bấy giờ trời đã gần sáng, *Tô phùng-cát* bảo rằng:

— Việc này để chậm không được, ta là ta phải vào triều.

Nói xong, tức thì đội mũ mặc áo, vào triều tâu với *Hán chúa* rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! *Sử hoành-triệu* cùng *Ngụy phủ* mưu phản, kẻ hạ thần tiếp được tin báo, không dám tâu lộ, đêm qua đã phái một toán quân đến vây nhà giết cả đi, để trừ cái tai vạ mai sau.

Hán chúa nghe hết tâu, giật mình kinh sợ mà phán rằng:

— *Sử hoành-triệu* là một vị nguyên-thần từ đời tiên-đế ngày nay chưa tìm được chứng cớ gì mà vội giết cả nhà người ta thì sao cho các quan triều-thần khỏi có lời oán trách.

Hán-chúa nói xong, liền rũ áo đứng dậy đi trở vào, thành ra bãi triều. Các quan triều thần nghe được tin ấy, ai cũng ngậm ngùi thương xót, chỉ vì sợ cái quyền-thế của *Tô phùng-cát* mà chẳng ai dám tâu bày câu gì.

Khi *Tô phùng-cát* về đến trong phủ, liền gọi *Lâm loan* vào mà thương-nghị rằng:

— Hôm nay thánh-thượng rất có lòng giận ta, giả sử các quan triều-thần tâu bày thì ta biết nói làm sao cho khỏi tội.

Lâm loan nói:

— Quan thái-sư chớ lo ngại! Nên vào yết kiến *Tô hoàng-hậu* mà giãi tỏ đầu đuôi thì *Tô hoàng-hậu* tất có kế bảo toàn cho quan thái-sư vậy.

Tô phùng cát khen phải, lần xin vào yết-kiến *Tô hoàng-hậu* và thuật hết đầu đuôi câu chuyện để nhờ nghĩ kế bảo toàn cho.

Tô hoàng-hậu nói:

— *Sử hoành triệu* là một người bề-tôi có công với triều đình, quan thái-sư làm việc, sao không nghĩ đi nghĩ lại cho kỹ.

Tô phùng-cát nói:

— Bây giờ hối lại không kịp, dám xin hoàng-hậu dủ lòng thương xót mà cứu giúp cho.

Tô hoàng-hậu nói:

— Quan thái-sư hãy lui ra. Nếu thánh-thượng ngự tới đây, sẽ xin liệu cách phân giải.

Tô phùng-cát cáo từ lui ra. Gặp bấy giờ *Hán chúa* ngự giá vào cung. *Tô hoàng-hậu* đứng dậy nghênh-tiếp, truyền cung-nữ dọn tiệc rồi rót rượu mời *Hán-chúa* uống.

Hán-chúa trông thấy *Tô hoàng-hậu* nét mặt có vẻ buồn rầu, liền hỏi:

— Vì cớ gì mà ái khanh có vẻ không vui.

Tô thái-hậu quì xuống tâu rằng:

— Rượu trong chén còn có thể uống cho cạn được, chứ cái sầu ở trong lòng thiếp này thì chẳng biết bao giờ cho nguôi.

Hán chúa cười mà bảo rằng:

— Chắc là vì cái việc *Tô thái-sư* phải không?

Tô hoàng-hậu nói:

— Chính phải rồi! Tội anh thiếp đắc tội với bệ-hạ, để đến nỗi bệ-hạ nổi giận, thiếp không thể binh vực được, cho nên trong lòng lấy làm lo phiền.

Hán-chúa nói:

— Ái-khanh chớ lo ngại! Sáng mai ta ra ngự triều, sẽ ban chỉ ân-xá cho *Tô thái-sư*.

Tô hoàng-hậu lạy ta. Tiệc tàn đêm khuya, thấm thoắt đã nghe có tiếng chuông báo sáng *Hán-chúa* ra ngự triều. Khi các quan làm lễ triều kiến xong, *Hán-chúa* liền ban chỉ ân-xá cho cái tội *Tô thái-sư* giết chết một nhà *Sử-hoành triệu*. *Tô phùng-cát* sụp lạy tạ ân, các quan triều-thần đều lấy làm ngạc nhiên.

Tô phùng cát lại tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Kẻ hạ-thần thấy *Sử hoành-triệu* cùng *Ngụy phủ* mưu phản, cho nên vì bệ-hạ mà giết đi. Hôm trước lại vừa tiếp được tin báo rằng *Ngụy phủ* đang chiêu mộ quân-mã để sắp vào đánh *Biện kinh*, kẻ hạ-thần sai người dò thám, quả có việc ấy thật. Hiện nay quân-mã ở các nơi phiên-trấn, không đâu nhiều bằng *Ngụy phủ*, nếu ta không lo mà trừ ngay đi thì cái tai-vạ ấy càng ngày càng to vậy.

Hán-chúa chưa quyết định ra sao, liền phán hỏi các quan triều-thần. *Phùng* thừa-tướng và *Triệu* tư-không tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! *Ngụy-phủ* là một người bề-tôi có công trong khi khai-đế mở nước, khi nào lại có làm phản. Bệ-hạ nên giáng chỉ triệu về, nói là có việc nước muốn thương-nghị. Hán vâng mệnh về triều, tất không có lòng làm phản, vì bằng ngần-ngại không về, bấy giờ ta sẽ dò xét cho kỹ, cũng chưa lấy chi làm chậm.

Hán-chúa nghe lời, liền sai sứ-giả đem tờ chiếu đến *Ngụy-phủ*. Tờ chiếu như sau này:

«*Từ khi ta lên ngôi đến giờ, vẫn*
«*một lòng kính-của để giữ nghiệp*
«*lớn. Bờ cõi được yên lặng, cũng là*
«*nhờ công của các quan ở phiên-*
«*trấn mà trong các quan phiên-*
«*trấn thì ngụy-phủ là hơn cả. Vậy*
«*nhà ngươi thật là một vị xã-tắc-*
«*thần của tiên đế thuở xưa.*

«*Nay ta giáng chỉ triệu nhà-ngươi*
«*về triều để thương nghị việc nước.*
«*Khi tờ chiếu này tới nơi, nhà ngươi*
«*nên tức khắc đi ngay, khiến cho ta*
«*được vui lòng vậy.*»

Quách-ngạn-uy tiếp được tờ chiếu, liền cùng chức giám-quân là *Vương-tuấn* và chức chỉ-huy-sứ là *Tào-uy* cùng thương-nghị việc về triều.

Bỗng có một người bước vào bẩm rằng:

— Nếu lần này quan nguyên-soái về triều thì khó lòng mà lại được ra đây nữa.

Mọi người ngẩng nhìn xem ai thì thấy người ấy mặt trắng môi son, râu-ria lún-phún, tên là người ở *Đông-bình*, tên gọi *Vương phác*, tên tự là *Tố-ai*. Người này rất am hiểu binh-pháp, lại tinh-thông cả các khoa âm-dương toán-số, vẫn làm mưu-sĩ cho *Quách-ngạn-uy*.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

antine seule refusa de se balancer.

Je n'aime pas qu'on ait du genre comme ça, mura assez aigrement Favourite.

es ânes quittés, joie nouvelle ; on passa la Seine bateau, et de Passy, à pied, ils gagnèrent la ière de l'Etoile. Ils étaient, on s'en souvient, out depuis cinq heures du matin ; mais, bah ! *y a pas de lassitude le dimanche*, disait Favourite, *manche, la fatigue ne trouvaille pas.* Vers trois es les quatre couples, effarés de bonheur, dégrin- ient aux montagnes russes, édifice singulier occupait alors les hauteurs Beaujon et dont on rcevait la ligne serpentan.e au-dessus des arbres Champs-Élysées.

e temps en temps Favourite s'écriait :

la surprise ? je demande la surprise.

Patience, répondait Tholomyès.

V

Chez Bombarda

es montagnes russes épuisées, on avait songé au r ; et le radieux huitain, enfin un peu las, s'était oué au cabaret Bombarda, succursale qu'avait lie aux Champs-Élysées ce fameux restaurateur barda, dont on voyait alors l'enseigne rue de oli à côté du passage Delorme.

ne chambre grande, mais laide, avec alcôve et u fond (vue la plénitude du cabaret le dimanche, vait fallu accepter ce gîte), deux fenêtres d'où pouvait contempler, à travers les ormes, le i et la rivière ; un magnifique rayon d'août ef- rant les fenêtres ; deux tables ; sur l'une une mphante montagne de bouquets mêlés à des peaux d'hommes et de femmes ; à l'autre les tre couples, attablés autour d'un joyeux encom- ment de plats, d'assiettes, de verres et de bouteil- ; des cruchons de bière mêlés à des flacons de ; peu d'ordre sur la table, quelque désordre sous ;

Ils faisaient sous la table
Un bruit, un trique-trac de pieds éprouvantable

Molière.

oilà où en était vers quatre heures et demie du la bergerade commencée à cinq heures du matin. soleil déclinait, l'appétit s'éteignait

es Champs-Élysées, pleins de soleil et de foule, aient que lumière et poussière, deux choses dont compose la gloire. Les chevaux de Marly, ces rbres hennissants, se cabraient dans un nuage

Les carrosses allaient et venaient. Un escadron magnifiques gardes du corps, clairon en tête, cendait l'avenue de Neuilly ; le drapeau blanc, guement rose au soleil couchant flottait sur le me des Tuileries. La place de la Concorde, rede- nue alors place Louis XV, regorgeait de prome urs, contents. Beaucoup portaient la fleur de lys argent suspendue au ruban blanc moiré qui, en 17, n'avait pas encore tout à fait disparu des boutonnières. Ça et là, au milieu des passants faisant rcle et applaudissant, des rondes de petites filles aient au vent une bourrée bourbonienne alors lèbre, destinée à foudroyer les Cent-Jours, et qui ait pour ritournelle :

Rendez-nous notre père de Gand,
Rendez-nous notre père.

Des tas de faubouriens endimanchés, parfois éme fleurdelysés comme les bourgeois, épars dans grand carré et dans le carré Marigny, jouaient ix bagues et tournaient sur les chevaux de bois ; autres buvaient ; quelques-uns, apparentis impri eurs, avaient des bonnets de papier ; on entendait urs rires. Tout était radieux. C'était un temps de aix incontestable et de profonde sécurité royaliste ; était l'époque où un rapport intime et spécial du préfet de police Anglès au roi sur les faubourgs de aris se terminait par ces lignes : « Tout bien con sidéré, sire, il n'y a rien à craindre de ces gens-là. Ils sont insouciants et indolents comme des chats. Le bas peuple des provinces est remuant, celui de Paris ne l'est pas. Ce sont tous petits hommes. Sire, il en faudrait deux bout à bout pour faire un de vos grenadiers. Il n'y a point de crainte du côté de la populace de la capitale Il est remarquable que la taille a encore décru dans cette population depuis cinquante ans ; et le peuple des faubourgs de Paris est plus petit qu'avant la révolution. Il n'est point dangereux. En somme, c'est de la canaille, bonne ».

Qu'un chat puisse se changer en lion, les préfets de police ne le croient pas possible ; cela est pourtant, et c'est là le miracle du peuple de Paris. Le chat d'ailleurs, si méprisé du comte Anglès, avait l'estime des républiques antiques ; il incarnait à leurs yeux la liberté, et, comme pour servir de pendant à la Minerve aptère du Pirée, il y avait sur la place publique de Corinthe le colosse de bronze d'un chat. La police naïve de la restauration voyait trop « en beau » le peuple de Paris. Ce n'est point, autant qu'on le croit, de la « canaille bonne ». Le parisien est au français ce que l'athénien était au grec ; personne ne dort mieux que lui, personne n'est plus franchement frivole et paresseux que lui, personne mieux que lui n'a l'air d'oublier ; qu'on ne s'y fie pas pourtant...

(*A suivre*)

Những kẻ khốn-nạn

XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(*Tiếp theo*)

Duy có cô *Fantine* là không chịu đánh đu. *Favourite* tức-giận mà gay-gắt rằng :

— Chị này cũng làm bộ lắm !

Khi cười lừa chán, trả tiền cho lái đi rồi, lại có cuộc vui khác. Đi thuyền qua sông *Seine* rồi từ *Passy* đi bộ về cửa ô *Etoile*. Hôm ấy họ thức dậy đi chơi từ năm giờ sáng. Nhưng theo như lời cô *Favourite* nói thì *ngày chủ-nhựt không có mét. Chủ-nhựt cái mét nó cũng nghỉ.* Chừng độ ba giờ chiều, bốn cặp chơi đã thấy chế chán, lại còn lên cười xe máy gọi là « Núi nước Nga » lên cao rồi lại xuống thấp, thời ấy là một chỗ hí-trường xây theo kiểu lạ, ở trên đồng cao *Beaujon*, đứng mà ngắm qua những ngọn cây dường *Champs-Elysées* thì thấy nó lù-lù, lớp cao lớp thấp liên tiếp nhau như thế khúc rắn vậy.

Thình-thoảng cô *Favourite* lại giục :

— Thế còn cái gì ngẫu-nhiên các anh hẹn chúng tôi đâu ?

Tholomyès nói :

— Thư thư một chút.

V

Ở tiệm Bombarda

Trèo Núi nước Nga chán rồi, mới nhớ đến bữa ăn tối. Bấy giờ tám người mới hợi thấy nhọc, bèn đến mắc cạn ở quán *Bombarda*, đó là chi-quán của tiệm ăn cùng hiệu như thế, chính quán ở đường *Rivoli*, thời ấy còn treo biển ở bên ngõ *Delorme*.

Một cái phòng thật rộng mà xấu-xí, trong cùng lại có chái kê giường làm phòng ngủ. (Chủ-nhựt khách đông cho nên đành phải vào ăn ở trong chái ấy vậy) ; hai cái cửa sổ, đứng trong nhìn ra qua bóng những cây du-du nom thấy bờ sông và thấy nước ; bóng mặt trời ngày tháng tám sáng-sủa đầm ấm, khi ấy còn là vào cửa sổ. Hai cái bàn bày, một cái hoa từng bó chất lên thành núi, để lẫn với một đống mũ đàn-ông và dàn-bà. Còn cái bàn kia thì bốn cặp nay ngồi vào xung quanh một cỗ đầy ngổn-ngang những đĩa bát, cốc và chai ; mấy bữ rượu bọt xen vai với mấy ve rượu nho. Trên bàn thì không có trật-tự gì, mà dưới gầm bàn thì hơi hỗn-độn. Lại nhớ đến hai câu thơ của ông *Molière* :

Kia, kia ai đạp lẫn nhau ;
Tiếng giầy sột-soạt ở dàn gầm bàn.

Cái cuộc du-hí khởi từ năm giờ sáng, đến chừng bốn giờ rưỡi chiều thì nó đã xoay ra như thế đó. Mặt trời đã xế, bụng lại thấy đói cả rồi (nguyên-văn là : *sự đói đã thấy tới !*)

Đường *Champs-Elysées* đầy những ánh nắng và người qua lại, thật là một quang-cảnh chỉ có ánh sáng và bụi mù (hai thứ ấy chính là hai cái bộ phận cốt yếu của cuộc vinh-quang). Phơ tượng ngựa lồng của ông *Cousiou*, đề là *Les chevaux de Marly*, thật là một lũ ngựa đá mà như gầm như thét, lúc ấy tự-hồ đương cất lồng lên ở trong một cây vàng. [illegible] Một đội tinh hộ-thần rực rỡ, kèn thổi đi trước, đương từ đường *Neuilly* mà đi xuống. Ngọn cờ trắng nhà vua, về buổi chiều hôm, tự hồ như sắc hồng-hồng đương phất-phới trên cái chóm nóc điện *Tuileries*. Chỗ khoảng rộng *Place de la Concorde*, thời ấy lại gọi tên như cũ là *Place Louis XV*, chật nich những kẻ đi rong chơi đắc chí. Nhiều người đeo bội-tinh hoa bách-hợp bực buộc bằng giải trắng có vấn, năm 1817, thứ bội-tinh ấy hãy còn deo nhan-nhản. Đó đây còn có những đám đông đứng vỗ tay, xung-quanh mấy đứa con gái hát bài ca tụng nhà *Bourbon*, mía mai đế-chính khôi phục được trăm ngày rồi lại mất. Trong bài ca ấy có hai câu lày đi lày lại sau này :

(*Xem bên Pháp-văn, dịch ra không có ý-vị gì*).

Những kẻ thợ-thuyền diện áo quần chủ-nhựt, có người cũng deo hoa bách-hợp như bọn phú-hộ, ỉu luợt kéo nhau hoặc ở trong chỗ gọi là khu-vuông lớn, hoặc ở chỗ khu-vuông *Marigny*, người thì đánh đáo vòng ở chỗ khu-vuông *Marigny*, người thì đánh đáo vòng ở chỗ khu-vuông *Marigny*, người thì đánh đáo vòng sắt, kẻ thì trèo ngựa gỗ ; có người thì vào uống rượu các hàng ; có một vài anh tập sự nghề in chữ, đội mũ giấy đi chơi. Đâu đấy cười om ngoài đường cái. Phố xá thật là vui-vẻ rực-rỡ. Thời ấy thật là một thời buổi thái-bình, vương-chính coi có bề bền-vững lắm. Chính độ ấy quan phủ-doãn *Anglès* làm sở mật tấu về tinh-hình những dân lao-động, trong sớ có một đoạn nói rằng : « Muôn tâu, « cứ xét cho kĩ tinh thế, thì Nhà-Vàng thật không cần » « phải lo ngại điều gì cả. Những quân ấy thật là vô-ưu » vô-lự, mà lại ưa sự an-nhàn như thế giống mèo vậy. » « Những hạng lê-dân ở các tỉnh thì hay bạo-động, mà » « lê-dân ở kinh-thành thì thật là hiếu tĩnh. Và chúng » « nó toàn là những người thấp bé, phải chắp hai đứa » « lại mới cao được bằng một tên lính ngự-lâm nếm » « trái nổ. Vậy thì về phần hạ-lưu dân-dẫng trong kinh-» « thành, không có việc gì phải lo hết. Có một điều mất » « nom thấy, là trong vòng năm mươi năm nay, những » « kẻ lê-dân minh-mẫy thấp bé đi nhiều, mà về các vùng » « ngoại-ô thành *Paris* thì nghiệm ra người làm ăn thật » « là bé nhỏ hơn những người về thời chưa có cách-» mệnh. Nói tổng lại thì thật là một dân si-ngốc, dễ » « khiến lắm. »

Thì ra các quan phủ-doãn thường không tin được rằng mèo có thể hóa ra sư-tử được. Vậy mà sự biến hóa ấy quả có, đấy chính là cái phép lạ của dân thành *Pari* vậy. Và lại, giống mèo, tuy rằng ông *Anglès* bà-tước khinh là hèn, mà xét trong sử-ký thì các dân-quốc thờ thái-cổ Hi-lạp nghe đâu lại tượng, mà tôn cho nó làn tiêu-biểu của nghĩa tự-do. Như ở chốn công-viên thành *Corinthe* nước Hi-lạp ngày xưa có một pho tượng đồn Mèo để đối với pho tượng thần *Minerve* không có cán ở ngoài hải-cảng *Pirée*. Thì ra các quan coi việc liêm phóng của nhà vua mới phục-quốc hơi quá lạc-qua một chút. Chứ lê-dân ở đất *Paris* không phải là một bọ « si-ngốc dễ khiến » như thế đâu. Ngày xưa người Nhã điển đối với cả dân-tộc Hi-lạp thế nào, thì ngày nay người đất *Paris* đối với dân-tộc nước Pháp cũng như thế. Không ai ngờ kẻ cho bằng, không ai hay ăn hay chơi, không ai thích an-nhàn cho bằng, không ai ra đáng hay quên cho bằng. Vậy mà chớ vội khinh thường họ lắm...

(*Còn nữa*)

Tự do diễn đàn

Cái vấn đề tiền phụ-cấp cho gia-quyến

(Đáp lại bài của M. Đinh-Mai đăng trong báo Th. N.)

Bản quán có tiếp được bài sau này của một bạn đọc báo ở Baiphong, cứ nguyện văn đăng báo cho rộng đường dư luận.

Vậy rồi nhà Ái-hữu liên-hiệp hỏi thế nào người Nam, có thành cấu với nhà nước tiền phụ-cấp cho gia-quyến các nhà tòng sự các sở nhà nước, nên ông Đinh-Mai đã phản đối về việc xin đó, lấy cớ rằng, nếu nhà nước mong cho mà lại phải tăng thêm thuế của dân lên, như thế thì chỉ có lợi riêng cho các nhà tòng sự các sở nhà nước, chứ những dân quê thì lại phải thêm một gánh nặng về thuế tăng.

Nay xin đáp lại bài của ông như sau này :

1° Tiền trợ cấp cho gia quyến các nhà tòng-sự ở trong Nam-kỳ được hưởng đã lâu, mà ở ngoài Bắc cũng định bi tỉ đã lâu, nhưng mãi đến nay mới nhất-định yêu cầu với nhà nước, chớ không phải nhân dịp có quan Toàn-quyền Varenne sang trong-nom Bộ pháp mà Ái-hữu liên-hiệp hội mới xin như lời ông Đinh-Mai đã nói.

2° Ông có thấy phân đối mỗi một việc xin tiền trợ cấp cho gia quyến các nhà tòng sự sở nhà nước mà ông phải mượn những từ tưởng viển vông vu-khoát vô lý : quân-nhà, dân-chủ, tự-do nào là trách nhiệm các nhà tòng sự không tài, không đức, không đi giầy da trâu, không mặc áo vải giầy, bỏ nhà bỏ cửa, bỏ vợ, bỏ con, lỏ họ hàng để lên lỏi, sẵn sóc lấy nước » vân vân, thực là những câu quá đáng, kỳ già không phẩm bình nữa.

3° Ông nói : sực thấy trong óc có gì thoảng qua mình như một luồng điện mạnh, rằng mình vân vân khiến cho những điều đã nghĩ trên, không còn giá trị gì nữa. » Kỳ già xin thưa rằng cái luồng điện nó thoảng qua ở óc ông đó, là chỉ do cái tâm kiểm-văn hẹp hòi của ông, nó sinh ra vậy, sau này sẽ xin giải rõ.

4° Ông nói ông e lệ không muốn lấy cái đại-ác-cảm với mấy vạn con người có bọc-thảo có tư tưởng, xưa nay đã làm tinh lợi cho nhà nước biết bao, mà chưa được đề vào hàng ưu-đãi vậy ». Vì rằng ông e lệ không nói ra và sự mua lấy cái đại-ác-cảm thì ông lấm, có gì mà ông gọi là đại-ác-cảm ? Ông sẽ nói ra thì ông mua thêm được bài học để mở rộng cái tầm trí-thức, có sao đâu ?

5° Suốt từ đầu cột thứ hai cho mãi đến hết, không có một đoạn nào hay một câu nào là phi không gàn thì thiển cận, tư tưởng phi không chấp nối lộn xộn thì lý luận sai-lầm ; vậy kỳ già chỉ đáp lại những chỗ quan hệ, còn những đoạn « anh em » với những đoạn nhập đề của ông xin tác giả phủ chính lấy.

6° Ông nói... « thì thì họ (người Pháp) lấy một tháng 5, 7 trăm một nghìn cũng còn khá, nếu họ còn thì lấy thêm được, mình cũng phải vui lòng chịu, không nên lấy làm tức tối, rồi thì quan Toàn-quyền nào mới đến cũng vậy xin lạy lục, làm cho tiền-tụy cả nhân chính sao nên. »

Ôi, sánh có câu : Nhất ngôn khả dĩ hưng bang, nhất ngôn khả dĩ tăng bang, nghĩa là một nhời nói có thể làm hưng nước, một nhời nói có thể làm mất nước. Bộc-giả hãy suy nghĩ nhời nói của ông Đinh-Mai đã nói trên kia, khác gì như lòng dạ người ta tức tối, trách tị, rồi lại như nhục nhã xi-vả các ngài tòng sự các sở nhà nước, là đồng bào của ông vậy.

Ông nói : Tôi xin thấp hương cầu nguyện cho danh được toàn, ý được đạt, cho quốc-dân nhờ. » Song không biết những nhà tòng sự sở nhà nước có phải phần nhiều là những quốc-dân hay không, mà ông lại phản đối sự yêu cầu của họ như thế, vì rằng nhờ ở các thành phố, các thành tỉnh trừ những hạng công thương ra, dân là ai ? dân tức là ông là tôi là đồng-bào đang tòng sự ở các sở nhà nước vậy.

Ông Đinh-Mai hãy nên tự xét lại, đừng hất chuyện như ai, lấy cảnh tay phải đề mà đánh cánh tay trái của mình vậy : xấu chàng hổ ai, ông rõ vậy.

7° Ông bảo rằng ; các nhà tòng-sự sở nhà nước tháng 5, 7 chục mà đủ quần là, áo lượt, đi xe, về xe, sắm bánh tây, cà-phê, tối có đầu, điếm rượu là có hạnh-phúc lắm rồi, làm gì được rồi. » Đó là ông nghĩ thế và ông nói thế thì ông lỗ rã là một người vô tri thức lắm, không có giá trị lượng công bình chút nào, vì rằng sử như cái tiền đã đó về sự ăn uống thuê cửa, thuê nhà, may mặc thuốc thang, tiền ông người ở, học phí của con trẻ, nhất nhất sự tiêu dụng đắt một gấp hai, gấp ba ngày trước thì cái số lương 6, 7 chục kia hết sức chắt hóp mới có thể nổi hai đầu năm lại được. Nào còn của mọ phá phụng thờ tự, nuôi ông họ hàng phải góp đỡ, nào việc biếu, việc hỉ phải lo toan, như thế thì còn lấy đâu mà sung bình tây, cà-phê, cô-đầu, điếm rượu Nếu những ông nào được hưởng những sự hạnh phúc như vậy thì chúng ông lấy phải là những ông chủ nhà hay là con cái chủ nhà, hoặc cửa là những bạn hàng của các ông sở-tại, nghĩa là những ông « Chàng-trầm » trước sau sẽ được cái hân hạnh vào năm nhà đó.

Sánh có câu : kẻ tiểu-nhân ở gần với người quân-tử thì tinh hạnh tất sẽ sẩn chẳng nhiều thì ít, thế nào cũng có ảnh hưởng ; câu ấy nói về tinh-thần, thấy mượn nói về vật-chất. Vì như các hạng thượng-lưu và trung lưu sở được phong-lưu sang-trọng là nhờ hạ-lưu thế nào chẳng được nhờ về những sự dư-dật phòng-túng của hạng thượng lưu, trung lưu mà được no đủ ?

Nếu nay sử như ông nói : « Kia, các Ngài thử ra chợ, nhìn xem hàng nghìn vạn người phu-xe, gánh vẻ ngày kiếm không nổi vài hào mà nuôi thân. Gia đình thuê khóa một ngày một nặng rồi số lễ nghị-định cho tiền trợ-cấp gia quyến thì sưu thuế lận đận 3, 4 đồng, » mà không nên xin tiền trợ cấp gia quyến, thì cũng chẳng khác gì như bảo người làm cho mẹ đừng làm gián cơ rồi con cái sẽ có phần gia-tài, lại chẳng khác gì như bảo đừng đổ nước vào ruộng trên, rồi ruộng dưới sẽ có nước thêm thôi tự nhiên ở đâu đến vậy.

Xem ngay như người Đại-Pháp, lương tăng những 5, 7 trăm một nghìn thì sự chi tiêu của họ có ảnh-hưởng đến kẻ bần-dân được nhờ biết bao nhiêu : các hạng thợ thuyền có công việc làm những người nghèo khó đi ở bồi, ở bếp, kéo xe, khân thuê xăm máy ô-tô vân vân... cũng đã [illegible] họ nữa.

Nếu lương bổng của các nhà tòng sự tăng cao lên bao nhiêu, thì sự ở tiêu của các nhà ấy sẽ ảnh-hưởng xuống đến kẻ bần-dân ấy thế nào cũng nhiều hơn lên bấy nhiêu. Lại còn cái Hội-thiện, hội làm phúc, hội công ích thường thường mở những cuộc quyên trợ để giúp vào những việc công-đức, như mở nghĩa-trang, mở ấu-trí-viện, cứu dân lụt, cứu dân đói, vân vân, nếu khi ấy những nhà tòng-sự nhà nước được sẵn lương cao, bổng hậu, đáng ký nước kia chi cao, bổng hậu, đáng ký nước kia chi cao, bổng hậu, đáng ký nước kia chi quyên được 5 hào, một đồng, hãy giờ quyên vào được những hai ba đồng. Đến như sự tiêu-dùng hàng ngày thì trước kia lương ít, đi làm quốc bộ chân mỏi, nhưng cũng vẫn phải đi nước mặt hay có đi xe nữa cũng phải có kẻ mặc cả, ngày nay thì đã phong-lưu rộng rãi. Thế chẳng phải là người ngồi xe với người kéo xe cũng được hưởng chung sự ưu-đãi của nhà nước đấy ư ?

Song nói cho cùng, nhân dân sở Bảo-hộ phần nhiều là những tiểu-dân chứ không như những chàng-dân của ông Đinh-Mai nói toàn là phú-xe với gánh vẻ, đó là ông nói quá, vì ông không chịu xét đến thực-trạng thực-sự. Hãy nói tạm ngay như một tỉnh Hanoi, số phu-xe nhưa đến 2400 người mà cái số lấy sánh với số mấy mươi vạn dân ở tỉnh Hanoi thì số 2400 kia đã kể là dân đi mà bỉ tỉ so sánh thì chẳng là tấm lắm ra ?

Nhưng kỳ-giả thiết tưởng sự yêu cầu tiền trợ cấp cho gia-quyến này mới chỉ là một sự tạm tăng lương bổng kém cỏi của hạng trung-lưu ta mà thôi, chứ sánh với lương bổng của các ngài Đại-pháp thì sau này các nhà tòng sự sở nhà nước còn phải yêu cầu tăng thêm lương bổng nữa.

Sau hết kỳ-giả xin đáp ông Đinh-Mai về vấn đề tăng thuế của dân ta để làm tổng kết cho bài này.

Trước khi nói về thuế-khóa tôi hãy xin ông Đinh-Mai nhìn kỹ cái biểu-kê chi thu đăng niên của toàn xứ Đông pháp đã. Ông sẽ thấy số thu nhiều nhất và đứng đầu là thuế Thương-chính, thứ đến thuế trước-bạ, bưu-điện, kiểm-lâm vân vân rồi đến thứ thuế đinh điền là một thứ thuế kém nhất.

Phàm như những chỉ-tiêu to tát hoặc lương bổng của các viên chức Tây Nam đều trông vào mấy thứ thuế đứng trên cả, chứ thuế đinh điền chẳng qua chỉ đủ chi tiêu vào những việc sửa, chữa đê điều đường xá cầu cống, măng non, lập nhà trường ở thôn quê mà thôi. Cứ như câu vì ta thường nói : Tất là số đông lại lễ ông. Chứ xưa nay lương bổng sẵn các viên chức nhà nước mà lại chỉ trông vào một thứ thuế đinh điền, thì có mấy các viên chức đến phải đi giầy da trâu, mặc áo vải giầy, ăn cơm một bữa đã đi làm việc nhà nước tối ông Đinh-Mai đã nói vậy.

Và chăng nếu nhà nước xét thấy sự ăn tiêu từ cấp cao gia quyền là phải, là chính đáng, là thiên-lý, mà mong cho tại dân có khuy tiền chắt chiu vào công quỹ, chẳng nhẽ nước cũng vui lòng mà ung chăng, chỉ xé xích trong cơ khoản chi tiêu một thì cũng đã rõi, thảng chăng các dân phải tăng thuế vậy.

Một người tòng sự nhà nước lại cáo

SAN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ tư 17 Mars 1926

ÔNG THỔ ĐÁNH ĐỒ THẦN TÀI

Tích này mới soạn rất là hật cười. — Sự tích rất lạ và vui trò từ đầu đến cuối. Xưa nay chưa từng diễn qua.

Tối thứ năm 18 Mars 1926

ĐẠI PHÁ ÍT SÌ

Tích này mới soạn ra, xưa nay chưa từng diễn qua. Rất là buồn cười và vui trò Quần áo mặc theo lối mới. Diễn theo như bản đánh ítxi, những mũi mũ sắm soạn rất là công phu. Đủ cả hỷ nộ ai lạc. Xin giữ chỗ ngồi trước, có bán vé trước từ tối thứ tư.

3006

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTES

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTES

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90

TAXÉOL ROGIER

Thuốc chuyên-môn rất mạnh để trị bệnh lậu. Trị các bệnh như Gonnorrhée. — Cystite. — Catarrhe vésical rất hiệu. — Là một thứ thuốc mới các ông thầy thuốc ở thuộc-địa đều khuyên dùng thuốc ấy.

Giá một lọ: 1$00

BÁN TẠI HIỆU BÁO-CHẾ

L. BLANC

81, phố Paul-Bert, Hanoi

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTES

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường hay nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rasoel

0$60 một hộp sáu cachets

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Bộ Võ Phi Hùng Quy Hồ Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Le platane de l'institution Batifol

Les arbres sont comme les hommes, il y en a qui n'ont pas de chance. Mais un arbre véritablement infortuné était le pauvre diable de platane qui avait poussé au milieu de la cour de l'institution de jeunes gens, dirigée par M. Batifol.

Le hasard aurait aussi bien pu faire pousser ce platane au bord d'une rivière, sur une jolie berge où il eût regardé passer les bateaux ou bien encore sur le mail d'une ville de garnison où il aurait eu du moins, deux fois par semaine, la distraction d'écouter la musique militaire. Et bien, non ! il était écrit, au livre des destinées que ce malheureux platane perdrait son écorce, tous les étés, comme un serpent change de peau, et joncherait le sol de ses feuilles mortes, à la première gelée, dans la cour de l'institution Batifol, qui était un endroit sans agrément.

D'abord cet arbre solitaire oh ! mon Dieu, un platane comme un autre (platanus orientalis), entre deux âges, sans originalité — devait avoir le sentiment pénible qu'il servait à tromper le public. En effet, sur l'enseigne de l'institution Batifol, on lisait ces mots fallacieux : *il y a un jardin* ; et en réalité, il n'y avait qu'une vulgaire cour, sablée de sable de rivière, avec un ruisseau pavé autour, une cour dans laquelle on n'aurait pu récolter et après la récréation encore ! qu'une demi-douzaine de billes perdues, une toupie cassée en deux et un certain nombre de clous de souliers. Le seul platane justifiait l'illusion, la fiction du jardin promis par l'enseigne. Or, comme les arbres ont certainement le sens commun, celui-ci devait bien avoir conscience qu'il n'était pas un jardin à lui tout seul.

Et puis, c'est vraiment un sort bien injuste pour un arbre inoffensif, qui n'a jamais rien fait personne, que de s'épanouir à côté d'un portique de gymnasse, dans un rectangle parfait fermé par un mur de prison hérissé de culs de bouteille et par trois corps de logis d'une symétrie affligeante, et offrant, au dessus des nombreuses portes du rez-de-chaussée, des inscriptions : Salle 1. Salle 2. Salle 3. Salle 4. Escalier A. Escalier B. Entrée des dortoirs. Réfectoire. Laboratoire.

Le pauvre platane crevait de chagrin dans ce lieu morne. Ses seules bons moments les heures de récréation où la cour s'égayait des cris et des rires des gamins — étaient gâtés pour lui par la vue des trois ou quatre élèves punis, qu'on mettait au piquet au pied de son tronc. Les oiseaux parisiens, qui ne sont pourtant pas difficiles, se posaient à peine sur ses branches et n'y avaient jamais construit un nid. Il est même supposable que cet arbre désenchanté, lorsque le vent d'avril agitait son feuillage et que les gavroches du ciel venaient polissonner chez lui, leur murmurait charitablement : « Croyez-moi ! Tendroit ne vaut rien. Allez vous amuser ailleurs ».

François Coppée.

Cây bạch-dương ở trường Batifol

Cây cũng như người ; cũng có cây cái số không may. Nhưng đã không còn cây nào cái số khổng may bằng cây bạch-dương khốn-nạn kia mọc ở giữa sân nhà trường của ông Batifol.

Giá tạ gió giời kia giun giải, cây ấy mọc ở chốn bờ sông, trên một làn bãi xinh-đẹp nào, có phải nó sẽ được ngắm-nghía các lần thuyền qua lại, hay là mọc ở bờ đường một thành-phố nào có binh đóng, có phải mỗi tuần lễ hai lần nó còn được lắng nghe tiếng nhạc nhà-binh không. Nhưng, ôi thôi, số trời đã định rằng mùa hè nào cây kham-khổ ấy cũng phải lột vỏ, như rắn lột da, và trời vừa có giá lạnh, thì lá tả rụng đầy đất, trong sân nhà trường Batifol kia, là một nơi không có thứ gì cả.

Trước là cái cây tỏ-tội ấy, thân đã ít cũng là một cây bạch-dương giống như các cây bạch-dương khác, chẳng già chẳng tẻ, không có gì là khác thường, người ta thân-phận mình dường đã tươi-tốt-hạ, tất cũng phải ngậm-ngùi hận thầy. Thực thế, trên bức tường học Batifol có đề mấy chữ gì đó rằng : *Trường học có cả vườn nữa*, nhưng kỳ thực chỉ có một cái sân xoàng, như các sân khác, trải cát lấy ngoài sông, chung quanh có rãnh lát gạch, một cái sân, học mấy có thể sun giờ chơi của học trò, mới nhặt được nửa tá bi đánh rơi đâu đó, một con quay vỡ đôi, và mấy cái đinh giầy nhỉ đi. Ấy cái vườn nói trong bản kia, chỉ có cái cây ấy làm biểu-hiệu đó thôi. Nhưng cây cối tất cũng có bất lẽ phải, vậy cây bạch dương này cũng biết rằng một thân nó không thể gọi là vườn được.

Sau nữa, một cây vô tội, chưa từng làm hại ai bao giờ, mà phải mọc ở cạnh một cái nhà tập hễ-thảo, ở giữa một khu binh cấm nhặt, một bên xây tường gần đầy mình chai như thế trường nhà tù, và ba bên thì ba lớp nhà đối nhau chấn-chắc, trên khung cửa từng dưới có phơi những biển con đọc đều cũng đã buồn ngáp rồi, như phòng số 1, phòng số 2, phòng số 3, phòng tạ-nghiệm, thì cái số-phận cây ấy chẳng cũng bất công lắm thay !

Cây bạch dương khốn-nạn kia, mọc ở chỗ buồn như thế, tất chán đến chết. Duy được đôi chút vui, là lúc giờ chơi, sân có tăng trẻ kêu-la cười rỡ-ràng, nhưng lại trông thấy mấy cậu học-trò phải phạt, đứng chịu tội quay mặt vào gốc cây, thì cây lại thành ra một thú. Chim chóc ở thành Paris kể ra cũng đê tiện, mà cũng không đậu trên cây ấy mấy khi, và không khi nào làm tổ ở trên cây ấy. Tháng avril gió thổi, rung động lá cây, chim chóc đến rỏn ở trên cây thì có lẽ cây thất vọng lắm, cũng phải đem mối thương tâm, mà kể rì rai bảo chúng rằng : « Này ! ta bảo thật, đây chẳng thú gì đâu. Đi chỗ khác mà chơi ».

Nguyễn-kế-Khâm

Đồng-bào ta ở Pháp đối với ông Bùi-quang-Chiêu

Theo như Đông-Pháp thời báo ở Saigon, trong số báo hôm qua bản quán đã trích đăng bài tự sự về bữa tiệc người đồng bào ta ở Pháp tiễn ông Bùi quang-Chiêu, nay xin tiếp đăng bài diễn-thuyết của ông Bùi đọc tại bữa tiệc ấy như sau này :

Thưa các bà,
Thưa các ông.
Thưa các bạn đồng-bang.

Đêm nay các ngài thay mặt cho anh em đồng bang ta sử sự hội Đông-Pháp này để tỏ tấm lòng tin cậy và yêu mến của người mình đối với tôi thật khiến cho tôi lấy làm niềm nở vô bờ. Như thế nầy là các ngài cho tôi một phần thưởng quí hóa vô cùng. các ngài thưởng cái công tôi đã vì sự lợi ích chung của hết Pháp người Nam mà chịu lao lực trong bấy lâu đó.

Hồi trước một năm về trước đây, cũng vào lúc này, song ở vào một nơi quen thuộc hơn, một nơi nhà đoàn sơ hơn, tức là ở nhà Hội Nam-kỳ Khuyến-học và hội Ái-hữu của các cựu sinh-viên trường bổn quốc trong cái nhà sân bằng gỗ kia, bốn phía bao bọc, lá dừa lợp che lại có bóng mát rợp rỡ, đứng bảo ta cũng đã đến tối một tiệc và đã cất tiếng lên giữa công chúng mà than thở cùng tỏi những nỗi khổ thống và những điều bi-mong của anh em. Những kẻ vô lương kia thấy ta ra sức không sự lại sự hành-vi độc-ác của họ ở xứ ta, thì họ cũng đã kiếm cách ngăn trở, nhưng bấy giờ anh em ta cũng chẳng kể sự ngăn trở ấy kéo nhau hàng mấy trăm người, già có, trẻ có, đã đến đông người, đến mà bảo tôi chuyển đạt cho dân Pháp rõ những nỗi thương tâm và cái lòng oán của dân ta kêu vang kể hiết bao phen mà chưa hề thấy ai thương xót đoái hoài tới ! Nhớ đêm hôm ấy có một bà đem đến ôm lấy tôi mà khóc và chắc cho tôi qua Pháp chóng được kết quả tốt, làm cho công-chúng vỗ tay rầm rầm như pháo nổ ; đó thật là một cái biểu-tượng rất cảm-động của cái cảm tình sâu xa mà đến sau này tôi được gặp thấy tận bên nước Pháp.

Vậy bấy lâu nay tôi đã làm cách nào cho trọn vẹn cái thiên-chức mà các đồng bào đã giao phó cho tôi đó chưa ? Thưa rằng : có ; chẳng bằng Pháp nầy vẫn còn ít biết xét ra quá, song gần đây ta đã thấy những sự tỏ hội, những bài diễn-thuyết đăng lên các báo trong nhật-báo bà và chuyện xảy ra, mỗi ngày càng thêm nhiều mà ra khắp nơi. Các anh em đã đem hết chí-khí hăng hái của người ta lúc còn niên phú lực-cường, cùng nhau hăng-hái kể vai mà đỡ giảm cái gánh nặng cùng tôi ; lại nhờ có nhiều người bên Pháp qui hóa hưởng ứng với các anh em ; vậy tôi xin thay mặt dân-tộc Việt Nam ta mà xin cảm ơn các anh em, cảm ơn mấy ông bạn Pháp. Những cái hậu quả kia tuy là đáng làm cho ta vui lòng, nhưng so với cái mục-đích mà ta đương đuổi theo thì vẫn còn nhỏ mọn lắm. Đường xa ta tất ra lại phải làm bước gian-nan, vì bây giờ đây cần phải ra tay cải-cách những cái lý-tưởng cũ và thuộc-địa và phải phá tan những cái thành kiến xưa ra đi, ấy bao giờ bởi những mối lợi-quyền lớn, vì không có ý nghĩa gì chánh đáng, nên tại càng có làm người hết sức mà bình-vực. Chúng ta đã vì công-lý, vì nhơn-loại cùng nhau rằng sức mà đồng-đương càng việc này, các đồng bang ở nhà cũng đã rõ cái sống lao cần chúng ta và lấy làm cảm ơn chúng ta. Nhờ có chúng ta và có mấy ông bạn Pháp mà dân Pháp và Chánh-phủ Pháp được biết đến những điều nguyện-vọng của người Nam, và người Nam cũng được rõ tỏ lẽ những mối cảm tình sâu-xa của người Pháp bên nầy đối với dân tộc Nam-Việt. Như thế đối bên khỏi còn ngờ vực nhau nữa, khỏi còn nghi kỵ làm nữa. Dầu ai có muốn đem lưỡi tháp mà rào ngăn nước ta ra, dẫu ai có muốn mượn mấy bức lũy mà che mất dân ta lại, cũng không phải giấu được nữa, vì đôi bên đã rõ thấu cảm-tình của nhau rồi.

Chúng ta sẽ gắng sức thêm lên mà làm cho trọn nghĩa-vụ của ta, phải chỉ ra cho người ta biết rằng những sự cải cách ấy rất là khẩn thiết và đã biết bao nhiêu lần rồi quan Toàn-quyền nâu sang tuy mặt cho Pháp quốc cũng có hứa đưa với dân ta rằng sẽ thiệt hành những sự cải cách ấy. Có nhiều người Pháp có lòng quang-minh chánh-trực như các ông Briear, G Garrot, Dorgelès Mone', Léon Wert v. v. đã khuyên hướng về tinh thần người mình, tỏ rất những nỗi khổ tâm của dân mình, đã nhận cho rằng những điều nguyện-vọng của dân ta là chính đáng, vì các ông đã quan sát xứ mình được chín chắn, chớ không phải như mấy anh sắc-học tầm-thường kia lên đến Chánh phủ cho nó béo rồi ninh cán hót bậy. Ngoài giá cũng có thứ sách như sách của Lord Northcliffe, sách đề là về Sĩ cho có mà thôi, chớ chẳng có ý nghĩa gì, vì ai là người làm chi gần tự phụ rằng chỉ ngồi chễm-bệm trên xe hơi nhà-nước, đi dong chơi trong đôi ba ngày mà biết rõ được những điều cần cấp cần một dân tộc đông hơn hai mươi triệu người sao ?

Chúng ta nỡ tìm hết cách khuyên-giải để làm cho kẻ Pháp người Nam, một là vì nay chúng ta đã biết rõ cái quyền lợi của ta, hai là vì cái lòng thân-ái của ta đối với người Pháp. Mong rằng ai sẽ tin cho rằng chúng ta chỉ đem mà bộc-bạch cái lòng của anh em ta muốn cho Nhà nước Đại-pháp phải coi theo cái trình-độ tiến hóa của ta mà thiệt hành những sự cải cách rất khẩn thiết, chớ chúng ta thật không có ý gì lấn tăng hay là mưu gì quỷ quyệt. Chúng ta xem lại cái lịch-sử mấy ngàn năm của ông ta thuở trước, lại thấy ở cái năng-lực của ta về tinh-thần và đạo-đức thì rõ được cái vận-mạng của nước nhà về sau nói theo đó mà đi. Cứ đem cái trình-độ tấn hóa của chúng ta mà so với trình-độ tiến-hóa của mấy nước lân-cận ta thì chúng ta phải chưa-kịp cầm tức cho nỗi đã làm mất bấy bao nhiêu ngày giờ của ta, phí biết bao nhiêu tài sức của ta, hao biết bao nhiêu tinh-lực của ta, khiến nay ta phải đặm chân mà la lên rằng : Đông-bào ơi, bước mau lên, bước mau lên, hãy cùng nhau quyết chí bước mãi tới đi.

Chúng ta vẫn biết rằng Chính phủ đại diện cho nước Pháp ở xứ ta đã không coi ta như những kẻ đã đồng tâm cộng lực, mà không hiểu vì cớ gì lại đem lòng nghi kỵ ta, tị cường quyền mà xem ta như cừu địch, nào có kể đến lẽm lòng trung thành và cái tình thân ái mà dân ta đã tỏ ra với Pháp quốc trong lúc Âu chiến đại chiến ! Chúng ta đâu có chối những sự tổn hộ về vật chất ở xứ ta trong khoản đó nằm nay [illegible] không kể bằng lòng bằng lòng bình dạng, là vì ta thừ nghĩ vì như họ đứng thì bình cái thế nhược-tiểu thuộc-địa hẹp hòi, thiển cận kia, đứng vì nhất nghĩ lợi trước mắt mà không biết về sau thế nào dân trí ta xuống, mà một thị những điều thiệt cần cho chính-đảng của ta, thì cái bước đường tiến-hóa của ta ngày nay há chỉ mới tới đây mà thôi sao ?

Vậy chớ dân Au-nam xin những gì mà không được ? Xin trả xứ Đông-Pháp lại phải không ? Xin chính-phủ Đại-pháp đọn đi để cho chính-phủ Đại-nam thế vào phải không ? Xin cho người Nam được cái pi hàm vị tối cao ở trong các hội-đồng về chính trị phải không ? Xin được có trọng quyền ở trong việc hành chính ở xứ mình phải không ? — Ô ! người Âu-nam ta đâu đã xin những việc ấy. Ta xin còn ít lắm mà ! Bấy lâu dân Au-nam không được chút quyền lợi nào ở trong đất nước mình hết, bây giờ người Annam muốn rõ một ít quyền lợi. Bấy lâu nay người An-nam ta người là kẻ sách cũng đã lắm, bây giờ người An-nam muốn thoát khỏi cái kiếp trâu ngựa để phục dịch cho người kia, đặng đồng lo công việc trong cõi cộng việc khai hóa và giải phóng mà Nhà nước Đại-pháp đã hứa cho chớ không chịu thi hành ở nước ta, trước là lợi cho dân Annam, sau nữa lợi cho nước Pháp, cho cả nhân loại.

Chúng ta nào có đòi cho được tự do hoàn toàn đâu, song chúng ta chỉ xin được quyền sống ở trên đất nước của cha ông ta mà thôi ; há phải là vô bát cơm mềm bước mềm để bộ nhựt mà gọi là sống đâu ? Sống cần phải có quyền tự do về mọi mặt, hay là đích nào mà nói, bỏ tài trí ta đến đâu thì ta học đến đó, song cần phải có quyền đem những tài năng của ta về khoa-học và văn-học mà giúp đỡ cho nước ta, không ai được lấy đa vàng đa trắng mà phỉnh nịnh ta sống lại cần phải có quyền tự do để giải bày tư tưởng ta ra, viết tự do, nói tự do không phải sự lịnh kín, cũng không phải sự rò. Ta xin ai đừng có mượn cớ Nhà-nước cấm tiệt đừng đem rượu và nha-phiến mà tràn được cho nòi giống ta nữa. Xin ai phải vì ta mà bảo trợ sự sanh hoạt, bảo tự con tử và người giá của ta, nói tóm lại, tức xin ai phải coi ta như con một nhà, coi theo cái tình thân hèn của ta mà cho ta một cái luật pháp khác để ta có thể nương theo nước bảo hộ mà dự vào quyền chánh trị ở xứ ta.

Nước Pháp là một nước sẵn lòng nhân đạo mà ta xin như thế đã là nhiều lắm sao ? Nước Pháp là nước chánh-thể dân-chủ mà ta xin như thế đã là quá hay sao ? Nếu quả là nhiều quá, thì cũng xin cho ta biết trước, để ta khỏi đem lòng vô nỗi thất vọng sau này. Chớ chúng ta quyết không nghe ai bảo rằng sự thích ý về việt-chất đã là đủ cho nên hạnh phúc của nó giống ta rồi ! Ai tuyệt lợi nỡ trực đi, ta cũng tình-cờ việc đeo theo cái lý-thuyết cộng-sự vì-tha-do cho ta. Chúng ta tự gì ta mà vu rằng dân-cộng ta làm-nhơn nhiều điều bất-lợi, đề đưa người Pháp ra cho khỏi xứ Đông-dương. Ôi vu ta, ta chỉ lấy sự hành-động của ta mà đáp lại. Những bài ta đăng trên báo-chương, những bài ta diễn-thuyết giữa công chúng đã làm bằng chứng cho cái lòng thành thật mấy người có danh vọng ở nước Pháp, đã tỏ cái lòng chân-thành của ta nước Pháp làm cho trọn vẹn cái thiên chức ở cõi Viễn-đông ta.

Cái vấn đề mà ta đem cho các diễn bàn này giải-quyết hôm nay đây, nào có phải là mới lạ gì đâu ; vấn-đề ấy đã có nhiều dân khác ở xứ khác, dùng cách khác mà bước cho nhưng họ lấy thuộc địa khác phải giải-quyết rồi đó ! Vấn-đề ấy bây giờ sẵn phải giải quyết ngay, nếu không thì cũng hoài mất cái cơ-hội tốt, lợi-dụng có, xin kết lòng bảo-tồn, yêu mến và tin cậy ở Nhà-nước Đại-pháp. Dân Việt-nam lâm như thế là trọn nghĩa vụ đối với Nhà nước Bảo-hộ cùng là tỏ-quốc Việt-Nam.

Đại-pháp vạn tuế !
Việt-Nam vạn tuế !
Pháp-Việt đề-huề vạn tuế !

Anh em đồng bang ta sẽ tự liệu lấy tự động tính ở tương lai. Gần đây những sự bất trắc động địa kinh thiên thường hay xảy ra bên Đông-á. Kia là ở góc trời Thái-bình-dương mấy đến nghìn nghịt. Hoặc có kẻ nghĩ rằng xứ Đông-pháp sẽ tránh được trận mưa đông sắp tới kia mà. Bão mấy kẻ đó cho khéo kẻo nữa rồi tỉnh dậy mà giật mình ! Cứ xem ngay cái lịch-sử thế thảm sầu mấy năm gần đây, há chẳng thấy có làm việc thất trắc nó xảy ra đâu cho những bậc minh trí sẵng không thể dự đoán nổi đó sao ?

Nếu một ngày kia cái lẽ tất nhiên nó khiến cho mấy triệu dân Việt-Nam phải kêu ra mà đòng một vai trăng ở trên sân khấu Á-đông kia, há chẳng đáng sợ rằng dân Việt-Nam là một dân-tộc đã có cái lịch-sử quang minh lại có nhiều cái anh-hùng và đạo đức và tinh thần, ngày kia mấy giống mình sẽ mượn quả sẽ lấn cho đi được hay sao ? Nếu vạn nhất đồng-bào ta bị thất vọng mà làm tới nước đó, thì chắc cũng có kẻ ra can cái tiếng bất nghĩa. Thôi, cũng hội nghị cho thật, nhưng xin ai phải biết cho rằng chúng ta làm những việc đó là vì làm trái với cái tương-lai của nước Pháp Việt, đi cây cái tinh thần của ấy ở bên ta mà đó nơi tinh-thần và tâm tưởng tâm trí của dân ta lại.

Hôm nay chúng tôi đem cái tinh-thần ngày cũ ở Đông-pháp ra giải bày ra một cách thành-thật và ao-ước với công-chúng hôm nay đây, chẳng qua bộc-bạch ra, lời-động có, xin kết lòng bao dung, yêu mến và tin cậy ở Nhà-nước Đại-pháp. Dân Việt-nam lâm như thế là trọn nghĩa vụ đối với Nhà nước Bảo-hộ cùng là tỏ-quốc Việt-Nam.

Đại-pháp vạn tuế !
Việt-Nam vạn tuế !
Pháp-Việt đề-huề vạn tuế !

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC :

MỘT TRIỆU

mười 500.000, mười 200.000, mười 100.000 quan

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CREDIT NATIONAL 1920

Cần mua vé thì giờ 20 quan, còn thì đóng làm 12 tháng mỗi tháng ba mươi quan. Góp tiền lần đầu, liền được ngay cái vé, rồng thành có quyền dự-thưởng, tuy vé trúng số thì được số nhiều hay số ít, tuỳ nơi nhưng nghĩ đến, mà đã được dự cái muốn mới số, lại thuộc về quyền tối-thiểu một cái vé rồi quý có sánh kịp tới tiền.

Và Crédit National, mỗi năm tiền thu được vào số : 12 1er Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre.

Mỗi lần rút 3 số :

1 lô.	MỘT TRIỆU
1 lô.	500.000 quan
2 lô.	200.000 quan
3 lô.	100.000 quan
6 lô.	50.000 quan

Tiền rút số tám kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rút số cũng dễ trúng lắm

Muốn dự vào cuộc rút số ấy, nên gởi 20 quan cho ông chủ nhiệm nhà :

BANQUE NOUVELLE, 3 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Việc bán sẽ xảy, tuần lễ sau [illegible] ngày 12 Mars 1920, xin nhớ đem về
Ngoài ra đến xuất chân

CASQUES en LIÈGE

3$, 2$50 ET 1$80

Mũ làm, máy ép, máy viền,
Rất đẹp, rẻ tiền, ai chẳng thích mua !!

Có bán cả rút, hồ cao-su và liège để làm mũ.

KHĂN XẾP

0$70, 1$50 à 2$30

NGUYỄN-NGỌC-LINH

104, Rue du Chanvre, Hanoi

Fabrique à Khâm-thiên

près Gare Hanoi

3087

ROLLAND PILAIN

là thứ xe mà các ngài sở-thích

TẠI XƯỞNG GARAGE AVIAT

Góc phố Rialan và Gambetta

3020

QUẢ TẾT

[illegible] Nhân dịp Tết, giới trong nước [illegible]

NGUYỄN-TIẾN-HÀM dit THUẬN-THÀNH
Dessin - Chapeaux
7, Rue des Cuirs Hanoi

3020

MỘT LỜI KHUYÊN BẢO RẤT TỐT

Nếu thấy sợ mắc phải bệnh zuyền, bệnh hen thì nên mách người ta dùng thuốc « REMEDE D'ABYSSINIE EXIBARD », thuốc bột, thuốc viên thần diệu, thuốc tăng lá để hãm cũng như đáng điều con mà hết vậy.

Thuốc này đã từng được thưởng nhiều bằng Médailles vàng và bạc. Thuốc này các ông các bà đã dùng lấy làm hiệu-nghiệm. Mỗi năm chúng được đến hàng ngàn người khỏi bệnh.

60 hột trong một cái lọ, hoặc trên một mảnh giấy thấm khi mà 4$5, thì thứ gửi khỏi thuốc, thì tập tức đó ngay. Cứ tính mỗi cơn, sẽ thấy hiệu-hiệu là thường. Hột thuốc quốc Abyssinie Exibard (CIGARETTES D'ABYSSINIE EXIBARD), cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên các bằng quốc chung quanh hộp thuốc có in dấu hiệu sau này mới là thực hiệu :

Gởi bán tại : BLANC, Hanoi — MONTÈS, Hanoi

Hiệu kim-hoàn 昌造

HOÀNG-QUANG-THIỆN

Bijoutier

CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF

Hanoi, 91, Rue des Changeurs, Hanoi

Nhà làm đồ vàng bạc ở giữa phố hàng Bạc, chủ-hiệu có bằng tốt-nghiệp về nghề chạm chỗ tại trường Công-nghệ Hanoi. Kiểu toàn những thợ rất khéo, làm cẩn thận, vàng đáng tuổi. Các ngài chiếu cố lại sẽ sửa cẩn chắc được sửa ý, không phải lo ngại điều gì.

3693

Mấy điều khuyên về cách đề-phòng bệnh đau mắt

Quan Bác-Sỹ CASAUX, hiện bây giờ làm giám-đốc Nhà thương chữa mắt ở Hanoi, khi có dại hội đồng bàn về các chứng bệnh xứ nóng lại Saigon năm 1913, đã nói rằng xứ Đông-Dương là một xứ nhiều người lòa thứ nhất.

Quan Bác Sỹ ấy lại nói rằng phần nhiều những mục-tật ấy cũng chỉ tại các chứng đau mắt thường mà sinh ra, nếu sớm biết chữa thì không đến nỗi nào.

Mà bệnh đau mắt lại là một bệnh người Annam mắc phải không biết bao nhiêu mà kể.

Vì thế cho nên phải tìm phương ngăn-ngừa bệnh ấy, và khi mới đỏ mắt, có nước mắt, đã phải chữa ngay; phải có một thứ thuốc đau mắt rất kiến hiệu là ví lẽ ấy.

Bản-hiệu đã đến tận quan danh sư, mới nói đến trên kia xin một cái đơn để chế ra một vị thuốc đã rẻ tiền mà lại kiến-hiệu mà ta vào mắt không đau. Thuốc chế theo đơn ấy chính là thuốc

COLLYRE JAUNE

selon formule du Docteur CASAUX

Hiệu bán chế CHASSAGNE

Lafon và Laeaze

có bằng bảo-chế đệ nhất hạng tại Đại-học-đường Paris, tốt-nghiệp

59, Rue Paul-Bert, Hanoi 3062

TAM-TÌNH-Y-QUÁN

Phố hàng Ghế-gụ, số 16 Nam-Định

Hiệu Tam tình có thầy thuốc xem mạch, biết thực hư bịnh nhân, trị bịnh hiệu lắm. Ấp bệnh cẩn, hoàn tán cao đan chế huyền cực tinh vi, chữa các bệnh mới lâu đã nguy đã trọng, sống phác còn chữa cũng được hồi sinh khỏi tử, người già, có lấy phải gia, người nghèo cũng giá không tiền xin thuốc cũng cho. chữa các bệnh như sau này : đàn ông mộng tinh, gi tinh, hoạt tinh, lãnh tinh dương hư không đi, đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít, huyết đen, huyết hôi, huyết tích, khí hư xích bạch đới, bần-sản, hoặc kinh tuổi già kiêm miễn sinh nở thường không đẻ, hoặc có đẻ không nuôi, các chứng đ... hung, đau tức kinh kiên, ho lao, hen, đầu suyễn, thổ huyết, khạc huyết, mũi huyết, ho huyết, lị huyết, bàng huyết, phong thấp cả thường bệnh, tùy tử bệnh, phân thang gói mỗi hộp hay là chai 1 đồng.

Bạn nào có tặng cho hay có lòng mi bán hiệu chỉ chữa nên gửi thì khỏi mất không có sợ, mỗi mất 1 đồng. Trẻ con cam kinh đầu suyễn tử là mỗi chai 5 hào.

Lộn về giang mai bản-hiệu chữa khỏi về gốc, ngoài không tiền lại sinh được như thường mỗi chai 1 đồng, thuốc 5 hào. Cao-hạ tăng-bạo-bổ mỗi lạng 5 hào, Thuốc bổ sâm nhung, song bổ hoàn giá trở trai gái đều dùng được cũng bổ hơn 1 đồng.

Ai hước cai 4 phiện ngủ nhà ăn năng đã lâu uống khỏi không vật và đi làm được, hạng nhất 2 đồng 1 chai, hạng 2 đồng chai con 1 hào, gửi khách-hà ở miền thượng-du hễ gửi tiền thuốc đi trong giấy cách lĩnh hóa giao ngân, ngài gửi mandat thước, tin đi như sau này : M. TRẦN-BẮC-SỞ đốc TAM-TÌNH-Y-QUÁN ở Nam-định.

3693

Lường đào — Thím khách tên là Toan chi 42 tuổi, vô nghề nghiệp nhà ở phố Arcel (Sáu-Kho) có đơn thưa lê thị Anai 15 tuổi, Lê-thị-Ba 30 tuổi và Lê-thị-Bảo 33 tuổi, vô nghề nghiệp cùng ở chung một nhà thông đồng với nhau, để lường của thím ta hồi trước bạc tiền gần 6 trăm.

Giết vào tội án. — Nguyễn-văn Ứng 16 tuổi làm việc ở nhà buôn và Đặng-văn Vũ 19 tuổi làm nghề thợ giặt cùng bị thưa về cấp tá « Cây học một trăm của Ngu ẩn-ngọc-Hiến làm nghề thợ giặt ở phố Lò lợn; Đào vẫn Một làm cu-ly nhà ở hương-ký bị hắt được tên vào sỹ si-mông để ăn trộm, Kiều-thị-Ngân ở và sửa bị thưa là cấp một đôi boa tai bằng vàng đáng giá 17p 50 của Chinh thị Lộc; Tchang Thai Lọc 33 tuổi làm phu ở Quan-khâu nhà số 43 phố Maréchal Pétain bị bắt được ở trong mình có giắt 11 gói thuốc lá « mélia » 5 gói thuốc lá « Le nil » và hai cái xu-xi-đa là vật tư cấp; Trịnh-văn-Chi 42 tuổi, làm phu ở Quan-khâu nhà ở Đoàn-xá tỉnh Kiến-an cũng bị bắt được ở trong mình có giắt 10 gói thuốc-lá và một điếu xì-gà; Phùng-văn-Nam 17 tuổi vô nghề nghiệp, về già cư bị thưa ăn cắp và chứa chấp một chục bao điếm.

Những tên kẻ trên kia này đều phải bắt tổng giam để giải vào tòa án định tội.

NAM ĐỊNH

Cuộc đá bóng thú. — Mấy hôm nay bà con trong thành phố nầy là các cụ học sinh từ xôn xao về cuộc đá banthi của bait cũ Kiến-hương Thanh-hóa và Hồng-hàng Nam-định. Con đường đầu phố Năng-tĩnh đổ vào khu đất nhà bình, người đi như mắc cửi xe chạy như mắc cửi, không còn chỗ mà len chân. Thế mới hỏi dân Nam-thành là dân có nhiệt tâm cùng thể-dục. Mới hai giờ hồi tập trận rộng là thế mà người đứng đã đen ngòm, tuy trời nắng như thiêu như đốt mà cũng không quản tâm, cứ chen nhau xem hai hội đá thử cho thuận chân.

Cuộc đá thi này rất rộng thể, có nhà rạp, có phường kèn như bình thường định 3 giờ, song vì nắng quá nên hoãn đến 4 giờ rưỡi mới khai cuộc. Đúng giờ định thì các quan tỉnh-tựa vào rạp, trong Thanh-hóa có ông Bửa Trần đại biểu quan sứ Boutonnet bận về công không được. Quan Đại-tá mẫu bịnh quan Đốc-lý Gé im cùng quý phu nhân, các quý quan, các phu nhân, các thân hữu tây, nam, chờ ông tổng sự các công sở, các đại-biểu báo quán. Tổng cái vừa thổi, do quan thiếu úy Bonacc si làm trọng-tài ra lệnh, thì hai bên giàn quân. Bên Kiến-hương bận áo đỏ, còn bên Hồng-hàng thì áo vàng có thêu dấu hiệu hai chữ H. B.

Xung quanh hường mấy nhiều người đứng len xem giữa sân đỏ sẫm vàng trạch đều, khi quả bóng tung lên, lớn xuống, rồng xanh một đài không tượng ta treo bức tranh sơn thể dụng vậy. Hai bên tranh đấu tượng kịch liệt. Được 10 phút thì bên Kiến-hương đặng một vàn. Hai bên lại bắt đầu đá, lúc này bết sức rõ rệt, đá làm quả được công-nhiên hoan nghênh, đông khi quả bóng giằng lên, bất nhiên bay đến chân M. Lê quý-Tiếp, đá chuyền sang M. Cẩn rồi lại lên bắn vào gool bên Kiến-hương. Bên thời xen cùng tiếng vỗ tay như pháo nổ thực là làm phấn khởi tâm lòng hăng-hái của các nhà thiếu niên thể dục. Còi rúc nghỉ demi temps, hai bên vào rạp giải khát, anh em truyện rất là vui vẻ tỏ tình Bắc Trung một nhà.

Thấm thoát 15 phút đồng-hồ đã qua, tiếng còi nổi hiệu hai bình lại ra tranh đấu. Sang hồi thứ nhì bên Kiến-hương thắng luôn 3 vàn, hội Hồng-bàng không gỡ thêm được vàn nào. Kết cục Kiến-hương được 4, Hồng-bàng 1. Tuy được thua là lẽ thường trong cuộc chiến đấu, song ta đáng khen hai bội chơi bết tực đứng dắn vậy.

Tiệc cải-lương. — Đã ban xong, tối hội Kiến-hương lại tổ chức một cuộc hát cải lương hát tây và hát ta, để góp vào hội K. H. và hội B. B.

Cuộc hát này được các quý-quan, các quý phu-nhân, các thân-hào đi xem công lắm, không còn chỗ ngồi, có quan Đốc-lý cũng tới. Đọc Fables được cậu Lộn đọc hai bài « Le corbeau et le renard » và « Le loup et l'agneau » công-chúng nhiều lần vỗ tay khen, vì cậu mạnh bạo, vừa xinh trai, vừa giọng tốt. M. giáo Thụ hầm đã các vai tuồng tây và tuồng ta đều khá lắm.

Ngày đầu số tiền được trăm ba sẽ chia làm đôi. Sáng hôm sau thứ hai chuyến xe 9 giờ, các hội-viên Kiến-hương lại về Thanh-hóa. Mong rằng hội H. B. và hội K. H. lại cùng nhau gặp gỡ nhiều lần.

Một người ốm trăm mình trong giòng nhà thương. — Sáng ngày 13 mero vừa rồi, mấy người tù vào gánh nước ở giòng trong nhà thương, thì thấy có một cái xác nổi bềnh bềnh dưới giòng. Hô hoán lên, mọi người chạy lại, xem ra thì là xác một người đàn bà ốm năm tại nhà thương, tên là Ng-thị-Phèo, 37 tuổi, mà hôi nửa đêm hôm trước, người khán-hộ còn thấy ngủ ở buồng, sáng hôm sau thấy mất, thì ra chẳng hay người ấy chôn đi thế nào, mà ra trầm mình như thế.

Hiện còn đương xét việc này.

Ai chịu làm cán thế? — Chập tối hôm mồng 8 rồi đây, tôi đang ở phố Hàng Giấy, bỗng thấy một người con trai chừng độ 18, 20 tuổi, mặt trông mét lắm hớt hải tìm chỗ trốn tránh. Tôi vội vàng ngăn lại hỏi và tỏ ý có việc gì xin giúp đỡ, thì người ấy nói nguyên quán ở Hà-thành, khi cha mẹ chết thì còn bé có làm giấy chia gia tài cho, nhưng vì chúng lấn con vợ lẽ, nên người ấy có lòng ghen tức, muốn được kém hưởng phần gia-tài của chúng, nên có thưa cán cớ cớ gian chúng để hại chúng đi. Bây lâu chúng phải trốn xuống đây, bây giờ lại thấy có người ở Hanoi xuống sức đến, nên sợ phải tìm đường lẩn tránh.

Nếu quả như lời chúng nói rồi thì người ấy nào đó đã tăng tâm Phòng nghĩ đến tình cốt nhục thì chớ, lại cả gan chực làm vậy tội tham nhũng không sợ đến pháp-luật ư?

K. lai cảo

SƠN-TÂY

Măng-da của ai? — Bản quán nhận được một cái măng-đa mua ở nhà giây thép Sơn-tây ngày 15 mars này, bạc 4 $ 00 của vị nào gửi trả tiền báo mà trong thư không đề rõ là của ai. Vậy ngài nào gửi cái măng đa ấy, xin viết thư cho bản quán biết qua thư phương danh để tiện việc ghi vào sổ sách. Xin viết luôn cả cái số măng-đa ấy nhân thể.

PHÚ-THỌ

Một hội thiện mới lập. — Tại tỉnh ta nay đã được phép mở một Hội-thiện « Société de Bienfaisance » theo như bản điều lệ đã định ở đạo nghị định ngày 15 mars 1926 vừa rồi.

NAM-HÀM

Mở rộng thêm cho phố. — Mấy năm nay nhờ có con đường xe-lửa mà nơi thị-trấn này đương vẫn-vẻ quanh-hiu, bỗng trở nên phồn-hoa đô hội.

Cũng vì thế mà nơi đó buôn bán càng ngày một tăng thêm, nhờ có con sông Kỳ-cùng chảy qua mà các sản vật từ mỏ Tĩnh-tây cho chí các miền Cao-bằng, Nguyên-bình, Đồng-khê, Thất-khê đều có thể được tiện lợi cả.

Nhưng chỉ hiềm vì cái phố chợ họp hôi mà cái nạn nhà của đất-đai bỗng ngày một cao lên, tuy quan sở tại đã lệnh cho mọi người thêm mấy bậc đất về mặt bờ sông mà cũng không sao đủ được. Vậy nên quan Công-sứ Lạng sơn phải thương thuyết với nhà binh cho đổi cả khu vườn rau sang chỗ cũ rồi bỏ tại đấy phố Thất-khê cho tiện.

Mấy hôm nay ta đi thấy mấy toàn nhà phá Lạng-sơn đem các vật-liệu lên xẻ đất nền để lấp cả cái mương và vườn rau cho bằng đường phố.

Nghe đâu khi lấp xong thì quanh trên định đi các chợ ra đó và lập tức mấy dãy phố mới cho thành-phố được vuông vắn gọn gàng.

Tiện đây ta xin biểu đồng bào tỉnh với tất cả bà con trong thành-phố, xin quan trên lập cho một nhà hộ-sinh và phòng phát thuốc thì thật là một cái hạnh phúc cho dân đây lắm.

LAO KAY

Người khách khả nghi. — Mới đây có mấy người Khách, tên là Lương-yu-Hing, 36 tuổi, đi xe hỏa Cốc Pao-mới, khi gần xuống ga, bỗng trông thấy một người sen đầm, liền có ý luồng cuống; người sen đầm nói giấy thông hành, thì người Khách ấy không có đành chịu bắt. Nhưng khi xe hỏa bắt đầu lại chạy, thì hắn vội vàng nhảy tọt lên xe, chạy thoắt ra toa sau, tưởng rằng trốn được; nhưng sau có người nhảy lên đuổi bắt, thì hắn lại nhảy tót xuống chạy biến đi. Sau mới có người đuổi bắt được, đã giao cho tòa án xét xử.

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

VIỆC KINH-ĐÔ

Âu thưởng huy chương. — Tối đại-lí ân thưởng các huy-chương cho các cơ-mật như sau này :

Bội-tinh phụng-lợi sắc hạng : Say trăm ngự-giá Âu-học, nghỉ đến các quan đại-thần nhiệt-thành vì nước có nhiều hơn lao, vậy nên hạ thưởng các hạng huy-chương đặc biệt.

Thái-tử thiếu-bảo Hiệp-tá đại học-sĩ, kiêm lãnh Lễ bộ thượng-thư, sung cơ-mật-viện đại-thần, quốc-sử quán Tổng-tài, kiêm quản Khâm-thiên-giám kiêm chưởng học-bộ sự-vụ, kiêm quản Quốc-tử-giám, khánh-mệnh Hồ-đắc-khanh trước chuẩn ban cho một chiếc tới đẹ chạng kim-khánh.

Thái-tử thiếu-bảo Hiệp-tá đại học-sĩ, kiêm nhiệm tôn-nhân phủ-vụ đại-thần Tôn-thất-Khanh tiếp-tá đại học-sĩ, lãnh Công bộ thượng thư, sung Cơ-mật đại thần, Vũ Kỳ-anh tiếp-tá đại học sĩ lãnh Binh bộ thượng-thư sung quản Đô-sát-viện, Trần-đình-Khanh tiếp-tá đại học-sĩ lãnh Hộ bộ thượng-thư sung Cơ-mật-viện đại-thần Bùi-xuân-Bích hộ-lý Phạm-văn-Khanh đều ban cho đại hạng kim khánh cả. Kiêm-thư.

Các quan chức ở Ưng-lăng. — Các quan chức ở Ưng-lăng là lăng đức Hoằng-tiên tiên đế, hiện nay sắp đặt lại như thế này : Quản-công-lý vệ công-tác là quan đô thống Phạm-thế-Năng, phó công-lý là quan thanh-tri Ng-hữu-Lý, cửu chức Phó-sứ thì ông Bửa-Tạo nguyên sung Cang-bộ-sứ ở Tư-lăng (là lăng đức Cảnh-tôn thuần hoàng-đế) nay đổi về Ưng-lăng, việc công tác ở lăng cuộc này hiện bây giờ đang làm cho mọi việc đều được chỉnh tề cả thảo.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG BÌNH

Mở đi mà chay ở làng Đông-hải. — Theo cái hương tục là cứ, thời trong kỳ hàng sau năm, có mở một đám chay, trước để lễ phật cầu lấy quả-phúc, sau để siêu bạt lính-hồn những kẻ tiền-nhân lên nơi cực lạc. Nhân lại người đến tháng giêng tá này, tức là ngày vào đám, qua sang ngày hai mươi bảy là ngày ra đám vậy. Lễ cử hành rất là trang-nghiêm tề-chỉnh nào là thiện-nam, nào là tiền-nữ, người ẻ quỳ, kẻ đứng hoa, khói hương nghi-ngút, bóng nến rạng-lòa.

Được mùa biển. — Mùa biển năm nay xem chừng khá lắm; độ ba ngày trở lại đây chính ngay những làng ở gần duyên-hải như là Đồng-hải, Phú-hộ, xom sáo, các nhà ngư nghệ ra biển đánh cá được nhiều lắm, thứ là thứ cá com, và thứ khuyết (tức là thứ cá đuối) cho chí các miền Cao-bằng, Nguyên-bình, Đồng-khê, Thất-khê tải về đều được tiền lợi cả.

Nhưng chỉ hiềm vì cái phố chợ họp hôi mà cái nạn nhà của đất-đai bỗng ngày một cao lên, tuy quan sở tại đã lệnh cho mọi người thêm mấy bậc đất về mặt bờ sông mà cũng không sao đủ được. Vậy nên quan Công-sứ Lạng sơn phải thương thuyết với nhà binh cho đổi cả khu vườn rau sang chỗ cũ rồi bỏ tại đấy phố Thất-khê cho tiện.

Mấy hôm nay ta đi thấy mấy toàn nhà phá Lạng-sơn đem các vật-liệu lên xẻ đất nền để lấp cả cái mương và vườn rau cho bằng đường phố.

Nghe đâu khi lấp xong thì quanh trên định đi các chợ ra đó và lập tức mấy dãy phố mới cho thành-phố được vuông vắn gọn gàng.

Tiện đây ta xin biểu đồng bào tỉnh với tất cả bà con trong thành-phố, xin quan trên lập cho một nhà hộ-sinh và phòng phát thuốc thì thật là một cái hạnh phúc cho dân đây lắm.

TOURANE

Học-sinh trường Pháp-Việt đình-khóa. — Mấy hôm nay không hiểu vì cớ gì mà học-sinh hai lớp nhất, nhì, trường Pháp-Việt, đều rủ nhau bỏ trường không chịu đi học. Chiều hôm thứ ba 9 Mars, quan Đốc-học có cho mời tất cả phụ-huynh học-sinh hai lớp ấy, đúng 4 giờ đến trường nói chuyện. Khi đến nơi thấy có quan phó Đốc-lý thành phố ở đấy; quan phó Đốc-lý hiểu dụ mấy câu, đại ý rằng: nhà nước lập trường dạy học, học-trò đến học là có lợi ích cho học-trò chớ nhà-nước không có lợi ích gì; nay nếu để bỏ học thì thôi, nhà-nước sẽ đóng cửa trường không dạy nữa. Bằng như có biết hối quá và muốn học lại, thì đến sáng hôm sau phải rủ nhau tới sớm trước giờ học, vào lạy xin tội ông Đốc, rồi ông sẽ cho học lại. Các phụ huynh học-sinh nghe xong, liền lui ra ngay.

CÁO-BẠCH

Chiều chủ nhật, vào quãng đầu phố Borgnis desbordes và Teinturiers, tôi ngã xe có đơi mất một cái mặt nhẫn kim-cương. Ai bắt được đem lại giả M. Hashim, số 4, phố Bovet sẽ được trọng-thưởng

5.598

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BẢO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất : Santalol chất : Salol và chất : Urotropine

Giá 1$80 một hộp

3001

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền : 1$30

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền : 0$80

BÁN TẠI HIỆU BẢO-CHẾ

L. BLANC

31, phố Paul-Bert, Hanoi

3002

DELEULE & DETOUILLON

76, Phố hàng Trống, Hanoi

Quí-khách nên mua những xe-đạp thượng hạng mà giá lại rẻ không đâu bằng.

XE-ĐẠP TERROT :

Thượng hảo hạng	62$00
Hạng đi dưỡng xe B	52.00
Hạng đi dưỡng xe A	50.00

XE-ĐẠP ALCYON :

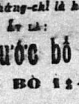
Thượng hảo hạng	60.00
Hạng đi chơi	52.00
Hạng đi dưỡng xe	45.00
XE-ĐẠP « DRAGON D'OR »	40.00

3096

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BẢO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu thần thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rác phát lâm cho huy hoại uống thuốc này rất để, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ!

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

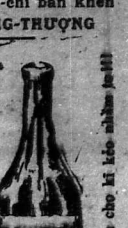
Lọ to : Thuốc nước bổ huyết

3001 MẪU BÒ 1$40

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chắc không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem kỹ về số sánh cho kĩ kẻo nhầm

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Ngự-các phụng lời soạn phê rằng :

Chiếu nay đã được phòng của MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ có tiếng ngự dùng gọi rồi hay, đóng vào gia thường, trước lọc phê thì gửi cho qui được phòng chế-tạo để ích thánh-giá.

Khâm thử.

Rượu này đã kể-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

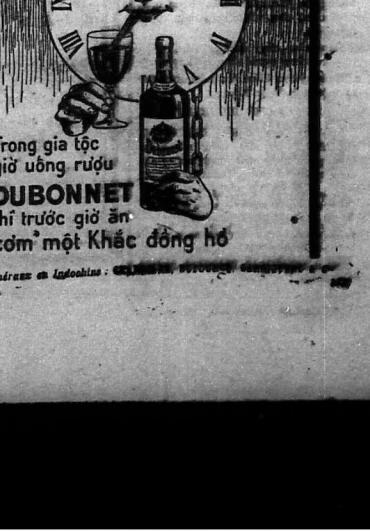
HANOI

Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này.

3001

Rượu hiệu DUBONNET

Rượu bổ và dương lập sức lực lại

Trong gia tộc giờ uống rượu DUBONNET thì trước giờ ăn cơm một khắc đồng hồ

Agents généraux en Indochine :

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

CÓ BÁN ĐỒ VẢI TRẮNG RẤT NHIỀU

GIÁ MẤY THỨ HÀNG

Torchon rondelette, hoa đỏ, khổ 60 c/m. Một tấm 12 cái :	Một thước :	80 fr. 00
Batiste de fil pur, khổ 80 c/m	Một thước :	18 fr. 00
Forte finette blanche để may quần áo con nít, khổ 80 c/m	Một thước :	10 fr. 00
Toile pur fil, dùng để trải giường, khổ 240 c/m.	Một thước : 50, 45,	40 fr. 00
Crelonne forte écrue, khổ 90 c/m. . .	Một thước :	7 fr. 50
Khăn bông trắng, có gạch đỏ, 85×45. .	Nửa tá :	30 fr. 00
Nansouk rất đẹp, 100 c/m.	Một thước :	6 fr. 50
Cũng hạng ấy, 80 c/m	Một thước :	5 fr. 25

Có đủ các thứ mành-mành, màn cửa [illegible] nhã.

3005

BOROSODINE LUMIÈRE

là thuốc chị bệnh não chất thần kinh rất linh nghiệm.

Ai mắc bệnh, váng óc, rất chí khôn, không ngủ được, trong mình bức bối khó chịu, dùng thuốc này khỏi ngay, ngủ ngon, trong mình dễ chịu, khoan khoái.

Ở các hiệu bào-chế Đông-pháp có bán cả. 3050

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng :

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là :

Đau-tỳ vị, bệnh dầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán : 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

59, Rue Paul Bert, Hanoi

3002

HỎI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nếu các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì cần phải thử ngay bài **PHONG-NHUẬN-HƯƠNG-LIÊN** do Ngự-Y Hồ-Tá-Bang chế ra. Ông sẽ thấy hiệu quả lạ lùng ngay từ ngày thứ nhất. Mỗi hộp 1$00. Ở Paris hỏi tại hiệu Bào-chế **DORVAULT**, 29, Rue de Rivoli ; ở Hanoi : nhà thuốc **LAPORTE** & **LAMARRE**.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, sưng dạ dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$10

Có bán tại : Nhà Ba chuông Hanoi 3001

Các ngài chớ nên quên rằng mùa đông năm ngoái thuốc ho

Sirop Nofal

đã chữa khỏi biết bao nhiêu người về các bệnh như là:

Cảm, đau cuống phổi, ho gió, ho rát cổ, vân vân...

Thứ thuốc này hay, nên bán mạnh lắm.

Chai lớn giá : 0$90

Bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng-tiền

HANOI 3003

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập tự năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

ENO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm vẻ dán bà ở cữ . . . . . Một lít re :* **2$40**

Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai :* **1,25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai :* **1,25**

Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh giáp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm . . . . . Một chai :* **1,25**

GOUTTES NOTAL. Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai :* **0,80**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay

Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu 3002

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU

DOCTEUR CASAUX

DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE

PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, đã kinh nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiến hiệu lạ thường — Không sốt

Để lâu không hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt. . . . . : **0$20**

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI :

PHARMACIE CHASSAGNE

59, RUE PAUL-BERT, HANOI 3002

Bịnh ghẻ chốc

Bôi một trong chốc chốc

LÁC, NGHỨA, DA TRẦY KHÔ, NỨC, GHẺ cùng là kỳ bịnh chẳng nào ngoài da thân thì bị tuyệt mới cách hay, nhớ thuốc thoa

FLORENTINE

Các ông dùng thử một lần, coi có quả thuốc thiệt hiệu-nghiệm vậy chăng. Cả ngàn người đã chứng chắc hay thật ! Cũng các nhà thuốc và tại sở : 88, R. du Grenelle PARIS

Thuốc đến FLORENTINE

TREPARSOL

Thuốc này các thầy-thuốc đều dùng. Ở các nhà-thương Đông-dương đã thí-nghiệm. Là một thứ thuốc tốt, rất công-hiệu, để thay thuốc tiêm (914).

Để trị bệnh-lị.

Bệnh giang-mai.

Bệnh sốt-rét ngã-nước.

Ống lớn 30 viên. Ống nhỏ 15 viên.

Ở các nhà Bào-chế có sách dẫn bảo mọi việc về cách dùng. 3051

LỢI-THÁI

BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

108-110, Phố hàng Bạc, Hanoi

Qui-khách muốn sắm đồ nam-trang và nữ-trang, xin mời lại hiệu LỢI-THÁI, 108-110 đầu phố hàng Bạc, bản-hiệu chuyên nghề đã lâu năm, buôn bán thực thà nên được nhiều qui-khách gần xa chiếu-cố.

Thương thường vẫn gửi hàng đi bán khắp các tỉnh trong ba kỳ và xứ Laos. 3017

ĐAU BẮP ĐÙI
ĐAU MÌNH MẨY
NHỨC GÂN CỐT
BỊNH NGOÀI DA
ĐAU GÂN

CŨNG VÌ MÁU NÓ LÀM CHO RA XẤU

Cội rễ nhiều chứng bịnh này ra thì cũng bởi máu, nó làm cho ra xấu, nó sanh ra nhiều chứng, như là ngủ không yên giấc, nhức đầu, chóng mặt, xây xẩm, đau nhức gân cốt, bịnh ngoài da.

Máu xấu chạy không đều, phần nhiều những người đờn-bà hay có.

Nhờ sự tìm kiếm lâu năm mới tìm ra một thứ thuốc hiệu :

DÉPURATIF RICHELET

Sự hay của thuốc *DÉPURATIF RICHELET* nó sửa máu rất thần-hiệu, phần nhiều mấy ông danh-y đều công nhận và chứng chắc nó đại tài.

Mấy nhà thuốc đều có bán, chỗ trữ tại nhà thuốc chánh của ông L. Solirène ở ngang nhà bài Mỹ, Saigon.

Nếu rủi mà hết thì gởi ngay qua hàng cái Laboratoire de L. RICHELET de Sedan, 6, Rue de Bellori, BAYONNE (Basses Pyrénées).

Nếu ai mắc phải bệnh tinh e lậu và giang-mai đã lâu hay mới, dù nặng hay nhẹ mà muốn được mau khỏi, không tốn tiền lại không sợ về đường sinh dục nên lập tức dùng thuốc của hiệu Ư-NGỌC-LIÊN, n° 46, Rue Principale à Đẹp cần, vì hiệu này là một nhà chuyên trị bịnh thuốc bịnh tinh đã có tiếng không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen và mình tạ ở các nơi gửi lại.

Ở Hà-nội có gửi hiệu Kim đức giá 83, phố hàng Bồ và ở Huế hiệu Phương nguyên phố Paul-Bert làm đại-lý bán tệ. 3022

祥和裕 YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

63, Rue des Cantonnais, 63

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu có bán các thứ sóc nhiều, hàng tàu nhập lâm, hàng thật tốt, giá thật rẻ

Có bán cả hàng ta Bắc-kỳ như the, xuyến, lĩnh, lụa, bằng, quế, vân vân... và hàng Saigon như lĩnh, the, vân vân.

Nay mới có áy các mũi, lăng thâm, mapa đen và sắt mán rộng khổ. Những hàng này bán buôn lâm, chớ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi có tính, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Qui-khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản hiệu xin gửi contre remboursement.

Cần-bạch

YU-WO-TSEONG

3015 1 62

PHÀM,

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon. Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, lâu thì nhạt nhẽo. Đấy là hạng chè giả lá cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến-động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy qui-khách muốn tránh sự biến-động ấy xin chớ tiếp qua bộ chiên cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI-HIỆU

số 10, phố hàng Ngang, Hanoi

số 113, phố Khách, Haiphong

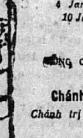
số 78, phố hàng Trống, Nam-định

Kính-cáo

3023

RHOMNOL

Của các nhà *Laboratoire Leprince*, là một thứ thuốc bổ rất mạnh, cho những người ốt lao-động quá mà suy-nhược, và những người nhọc-mệt trí-não, sẽ thần-kinh, rất linh nghiệm.

Thuốc viên : Mỗi ngày 4 hay 6 viên.

Tại tất cả các nhà Bào-chế có Bắc-kỳ đều có bán.

1 62

ĐỒ KIM-HOÀN

BIJOUX GOLDTUBÉ

Dùng rồi lại bán lại 1 fr. một gam

2 fr. 00

Tiền cước : 0.00

Các thứ nhẫn gọi là BAGUES ECUSSON trên này, thực là chắc chắn đóng tuổi. Có khắc hai chữ đầu tên, hoặc khắc cả tên như « MARIE » « SUZANNE », « SOUVENIR », giá : 1 fr. 75 Xin quý-khách biên rõ số cái kiểu nhẫn muốn mua.

Hôm nay các ngài mua một cái nhẫn, nếu các ngài không ưng ý, thì chuyển tiêu sau bản biên sẽ tiêu lại tới.

Còn như cái khổ nhẫn, thì các ngài lấy một miếng giấy bởi, khoét một cái lỗ vào đấy làm mẫu. Rồi gửi một cái mandat 2 fr. 20, đến hiệu

BIJOUX GOLDTUBÉ, Rayon E

311, Rue Saint Honoré, PARIS

thì chuyển tâu sau các ngài sẽ nhận được cái nhẫn và quyển Catalogue có vẽ những đồ tặng thi chuyển tâu sau các ngài sẽ nhận được cái nhẫn và quyển Catalogue có vẽ những đồ tặng

Trước khi ăn cơm

UỐNG RƯỢU

COGNAC CUSENIER

COURONNE

với nước SODA « PRIOR »

ăn rất ngon cơm.

Sau khi ăn cơm rồi, uống một cốc nhỏ rất tiêu-thực.

Trong nhà mà có một chai Cognac Cusenier Couronne để-phòng được bệnh đau-bụng và những lúc cần-cấp ban đêm.

Bán tại : L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoi, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saigon, Pnom-Penh.

3007

BANQUE DE L'INDOCHINE

ĐÔNG-PHÁP HỐI LÝ NGÂN HÀNG

東法滙理銀行

SÁNG LẬP RA TỪ NĂM 1875

Có những cổ-đa sau này chắc được hưởng-thụ đặc biệt quyền lợi : 21 Janvier 1875, 2 Février 1888, 19 Mai 1900, 4 Janvier 1920, 12 Janvier 1921, 12 Janvier 1922, 17 Janvier 1923, 10 Janvier 1924, 16 Janvier 1925, 16 Juillet 1925 và 11 Décembre 1925.

TƯ BẢN DỰ ĐỊNH : Francs **72.000.000**

TƯ BẢN NỘP RỒI : » **68.100.000**

CỘNG CỘNG KHOẢN DỰ-BỊ NGÀY 30 JUIN 1929 : » **84.089.020**

Chánh văn tại : **Paris (VIIIe), 96, Boulevard Haussmann**

Chánh trị-sự : M. A. DE MONPLANET, Hộ-bộ tổng thanh-tra hàm, Chánh chủ ngân hàng Crédit Commercial et Industriel, Chánh chủ công-ty mỏ Than Hongay (Société française des Charbonnages du Tonkin).

Phó trị-sự : M. STANISLAS SIMON, trị-sự công-ty Điện-Việt Thiết lộ.

Tổng chủ nhiệm : M. THION DE LA CHAUME, nguyên Hộ-bộ thanh tra.

Các chi quản :

TẠI ĐÔNG-PHÁP : Nam-kỳ : SAIGON.
Trung-kỳ : TOURANE
Bắc-kỳ : HAIPHONG, HANOI.
Cao-mên : NOM-PENH, BATTAMBANG.
Quảng-châu-loan : PORT-BAYARD.

TẠI VÂN-NAM : MÔNG-TỬ, VÂN-NAM-PHỦ,

TẠI TIÊM-LA : BANGKOK.

TẠI ẤNH THUỘC-ĐỊA : SINGAPORE.

TẠI TRUNG-HOA : BẮC-KINH, THƯỢNG-HẢI, THIÊN-TÂN, QUẢNG-ĐÔNG, HƯƠNG-CẢNG, HANKÉOU,

TẠI PHI-CHÂU : DJIBOUTI.

TẠI TÂN-THẾ-GIỚI : NOUMÉA.

TẠI TAHITI QUẦN-ĐẢO : PAPEETE.

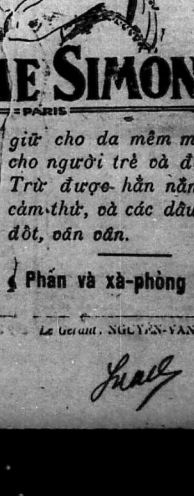
ETABLISSEMENTS FRANÇAIS DE L'INDE : PONDICHÉRY. 3048

Hiện-viết tắt để đánh điện-tín : INDOCHINE.

NHỮNG VẾT XẤU Ở NGOÀI DA

cũng là diện mạo giả đi, là bởi các chất dựng nên da khá đi.

THỬ CRÈME SIMON

giữ cho da mềm mại, giữ cho người trẻ và đẹp luôn. Trừ được hắn nắng, bệnh cảm-thử, và các dấu sâu bọ đốt, vân vân.

3048 b

Phấn và xà-phòng Simon

Imprimerie du Trung-Bac Tan-Van — Le Gérant : NGUYEN-VAN-LUAN

Certifié l'insertion